

Surinam Airways

in-flight Magazine

abaku

Nov 2010 - Jan 2011

Meeneemexemplaar / Your free copy

Sky Emporium
onboard shopping

Oude ambachten
Traditional Handicraft

Natuurpark Peperpot
Peperpot Nature Park

KEEP WALKING.

JOHNNIE WALKER.

KING'S
DUTY & TAX FREE SHOP

ARRIVAL & DEPARTURE J.A.P. INTERNATIONAL AIRPORT
BORDER STORE ALBINA
BORDER STORE SOUTHDRAIN - NICKERIE
BORDER STORE MOLESN CREEK - GUYANA

Welkom

De oude binnenstad van Paramaribo staat op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO. Dat behoort tot ons cultureel erfgoed. Onder cultureel erfgoed wordt verstaan wat door vorige generaties is gebouwd of gemaakt en wat nu nog bestaat en tegenwoordig monumentale of museale waarde heeft. Een andere vorm van erfgoed waar zelden of nooit iets over wordt gezegd is immaterieel of “roerend” erfgoed: lokale muziek, volksdans, feesten, rituelen, spijs en drank en traditioneel vakmanschap in, bijvoorbeeld, de decoratieve kunst (weefkunst, keramiek, houtbewerking) en de bouwkunst. Wat u waarschijnlijk niet wist is dat traditionele ambachten ook een domein is uit de lijst van de UNESCO over immaterieel erfgoed. Onze traditionele ambachten komen weliswaar niet voor op deze lijst, maar ze bestaan niettemin.

Ambachten zijn zo oud als de mensheid zelf; ze waren een belangrijk onderdeel van het dagelijkse leven. Vroeger maakte men spullen vooral voor eigen gebruik, later voor de handel. Ambachten is een verzamelnaam voor een heleboel activiteiten die verwant zijn met het handmatig en met vaardigheden maken van dingen. Een handwerk dat geleerd moet worden. Voorbeelden van dat soort oude ambachten zijn onder andere meubelmaker, modiste, pianostemmer, pottenbakker, schoenmaker, schrijnwerker om er maar enkele te noemen.

De periode waarin ambachten in Suriname, vooral in Paramaribo, op hun hoogtepunt waren heeft tot bijna het midden van de twintigste eeuw geduurd. Suriname is sindsdien onherkenbaar veranderd. Tal van ambachten en beroepen zijn uit het straatbeeld verdwenen. Tegenwoordig wordt de ambachtsman of -vrouw gezien als iemand bij wie de tijd is blijven stilstaan. Als iemand die nog volgens ouderwetse methoden producten vervaardigt. Niets is minder waar. De meerderheid van de ambachtslieden zijn echte vakmensen die gebruik maken van traditionele producten gecombineerd met moderne technieken. Een echte ambachtsman wordt men vaak na opleiding of ervaring.

Vroeger hadden we hier de Ambachtschool, de voorloper van de huidige LTS. De leerling uit de jaren veertig van de vorige eeuw, het kan ook eerder zijn geweest, die niet meekon op de GLO-school, voor Gewoon Lager Onderwijs, werd ‘verbannen’ naar de Ambachtschool, om dan maar een vak te leren! Menig ambachtsman, die later een naam heeft gemaakt voor zichzelf, heeft dan ook op die school zijn opleiding genoten. Maar een niet gering aantal van de vaklui uit het begin van de 19e eeuw heeft zijn vak in de praktijk geleerd. Dat waren natuurtalenten, mannen en vrouwen letterlijk met fingerspitzengefühl: het zat ze in de vingers.

Er wordt op dit moment erg weinig gedaan aan het behoud van oude ambachten. Toch zijn er hier en daar gelukkig nog een paar oude ambachten die levend worden gehouden. Gewoon op straat of weggestopt in een oud gebouw zonder uithangbord of andere aanduiding, waarvan behalve de ambachtsman zelf niemand weet wat daar wordt gemaakt. Wanneer op deze plaatsen de weinige beoefenaars van bepaalde ambachten demonstreren hoe het vroeger ging, schieten soms woorden te tekort om, bijvoorbeeld, de precieze handelingen van een instrumentmaker weer te geven als die een viool bouwt. Dat komt waarschijnlijk omdat de echte instrumentmaker zijn verstand na vele jaren in zijn handen draagt. Wat hij precies doet, kan alleen maar bij benadering uitgedrukt worden.

In deze editie laten we enkele oude, soms verdwenen ambachten en beroepen nog eens de revue passeren. Oude ambachten zullen bij menigeen, vooral bij de oudere generatie, warme herinneringen oproepen! Veel leesplezier toegewenst.

Welcome

The old inner city of Paramaribo is on the UNESCO World Heritage list. It belongs to our cultural heritage, meaning what has been built or made by previous generations, survived and acquired a monumental or museological value. Another form of cultural heritage which is seldom or never discussed is immaterial or “moveable” heritage: local music, folk dance, festivity, rituals, food and drink and traditional craftsmanship in decorative art (weaving, ceramics, wood carving) and architecture for instance.

What you might not know is that traditional crafts are also a field on the UNESCO list of immaterial heritage. Our traditional handicrafts are indeed not on the list, but they exist nonetheless. Handicrafts are as old as humanity itself, they were an indispensable part of daily life. Originally people made things for their private use and later for barter or trade. Trades or crafts are collective terms for numerous activities related to the manual and skilled way of making things. Handiwork that must be learned. Some examples of these old trades are cabinet maker, dressmaker, piano tuner, potter, cobbler, carpenter, to name just a few.

The peak period in Suriname, especially Paramaribo for handicrafts lasted until the middle of the twentieth century. Since that time Suriname has changed beyond recognition. Numerous trades and occupations have disappeared from the street scene. Nowadays the craftsman or craftswoman is perceived as someone frozen in time. As someone making products using old-fashioned methods. Nothing is further from the truth. The majority of craftsmen are real experts using traditional products combined with modern techniques. Often one becomes a real craftsman after training or with experience.

There used to be a technical school here, the predecessor of the current junior technical school. The students from the forties - it could have been earlier - in the previous century, unable to keep up with the curriculum of the primary school, were ‘relegated’ to the technical school to learn a trade! Many a craftsman who made a name for himself later, received its training at that school. But quite a number of craftsmen from the beginning of the 19th century has learned his craft from practice. Those were the naturally talented persons, men and women with natural sensitivity.

At this time little is done for the conservation of old trades. Fortunately a few trades are kept alive here and there. Simply on the street or hidden in an old building without a sign or other indication where nobody knows, save the craftsman, what is being made there. When the few practitioners of the old trades give a demonstration on how things were done in the past, their words are not adequate to describe the precise operations of an instrument maker when he builds a violin for instance. This is probably because the real instrument maker, after all these years, carries his intelligence in his hands. What he does precisely can only be expressed by approximation.

In this edition we will let a few old, sometimes faded away trades, pass in review once more. The old trades will arouse fond memories for many, especially the older generation! Enjoy.

Henk D. Jessurun

Dit in-flight magazine wordt uitgegeven door
This in-flight magazine is published by

SABAKU November 2010 - January 2011

TEKSTEN/TEXT

Desi Truideman
Ellen Ligteringen
George Orie
Henk Hendriks
Ivan Cairo
Rosita Leeftang
Siegfried Gerling
Mededelingen van het/Notices of the
Surinaams/Surinamese Museum, Dec '82

FOTOGRAFIE/PHOTOGRAPHY

Desi Truideman
Ivan Cairo
Roy Tjin

PRODUCTIE/PRODUCTION

Rudi Westborg
Roy Tjin

VERTALING/TRANSLATION

Jacques Noël

REDACTIE/EDITOR

George Orie

EINDREDACTIE/FINAL EDITING

SLM Public Relations

VORMGEVING/GRAPHIC DESIGN

Carlito's Design, Amsterdam

ADVERTENTIES/ADVERTISING

Lisa Pantin/SLM PR Dept.
publicrelations@slm.firm.sr
Phone (597) - 465700 ext. 279

AUTEURSRECHT/COPYRIGHT

No part of this magazine may be reproduced,
stored in a retrieval system or resold without
the prior written consent of the publisher.
SABAKU makes every effort to check all infor-
mation, but cannot accept any responsibility for
errors or omissions.

Index

Reisadviezen / <i>Travel Tips</i>	5
Kaart van Suriname / <i>Suriname Map</i>	6
Jules Zschuschen: Een van de laatste ambachtelijke meubelmakers	10
Jules Zschuschen: <i>One of the last old-fashioned furniture makers</i>	10
Groeïende belangstelling voor antiek in Suriname	16
Antiques elicit growing interest in Suriname	16
Van oud ambacht naar kunstnijverheid	22
From old craft to industrial art	22
Huldebetoen aan een onbekend gebleven Surinaamse meester	28
Homage to a Surinamese master, unknown to this day	28
Sky Emporium boardverkoop / <i>Inflight shopping</i>	33
Column	46
Column	46
Papayah of klossoh, slaapmat uit grootmoeders tijd	48
The Klossoh, a plaited sleeping mat from grandmother's time	48
Tiptip, schoeisel van weleer	52
Tiptip, footwear from yesteryear	52
De straatschoenmaker: redder in nood	54
The street cobbler: a lifesaver	54
Skrati, een vergeten lekkernij van Suriname	58
Skrati, a forgotten Surinamese delicacy	58
Peperpot, natuurpark vol toeristische attracties	64
Peperpot, A nature park bursting with tourist attractions	64
Surinam Airways Adressen / <i>Addresses</i>	69
Fit tijdens de vlucht / <i>Fit while flying</i>	70
Voorbeelden van formulieren en formaliteiten voor reizen naar de VSA	71
Examples of forms and formalities when travelling to the USA	71
Suriname in feiten / <i>Facts about Suriname</i>	72

Cover:
Surinaams antiek /
Surinamese antiques

Reisadviezen

De volgende tips van de SLM zullen uw reis veraangenamen:

FASTEN YOUR SEATBELTS

Maak vóór de start en landing uw stoelriemen vast. Maak ze niet los, zolang het bordje 'fasten seat belts' is verlicht. Uit voorzorg kunt u uw riem de gehele reis losjes omhouden.

ONTSPANNING

Wij kunnen u voorzien van kranten en tijdschriften. Op de mid-Atlantische route (Paramaribo-Amsterdam v.v.) kunt u met uw koptelefoon genieten van films en aangename muziek. Door de atmosfeer in de cabine en het stilzitten kunnen uw voeten opzwellen. Draag daarom ruimzittende schoenen of slippers.

SPECIALE MAALTIJDEN

Gebruikt u op doktersvoorschrift of uit geloofsovertuiging speciale maaltijden, dan serveren wij die graag. Maak uw verzoeken duidelijk kenbaar bij de reservering van uw vlucht.

GEZONDHEID

In het vliegtuig is de lucht droger dan daarbuiten. Drink daarom zoveel mogelijk tijdens een vlucht. Alcohol, koffie en thee onttrekken vocht aan het lichaam, beperk daarom het gebruik. Beweeg (zeker op lange vluchten) zoveel mogelijk. Op pagina 63 staan oefeningen die u in uw stoel kunt doen. De boordapotheek bevat medicijnen voor de meest voorkomende kwaaltjes. Gebruikt u medicijnen, neem die dan altijd mee in uw handbagage.

KINDEREN

Reist u met een baby? De steward(ess) maakt graag het flesje klaar. Waarschuw op tijd, dan hoeft uw kleintje niet te wachten. Op de mid-Atlantische route (Paramaribo-Amsterdam v.v.) kunnen wij ook voor babyvoeding en luiers zorgen. Voor grotere kinderen hebben wij op die route speelgoed en boeken beschikbaar. Laat kinderen veel drinken. Geef u borstvoeding, drink dan zelf ook meer dan normaal. Geef de baby eventueel extra (lauw) mineraalwater. Geef uw baby bij start en landing een fopspeen of flesje met drinken, om de druk op de trommelvlies te verminderen. Een ouder kind geeft u een zuignoope of stukje kauwgum. Zelf kunt u eventueel ook geeuwen of slikken om de druk te verminderen.

ELECTRONISCHE APPARATUUR

In het vliegtuig mag u geen apparaten gebruiken waarin een zender of ontvanger zijn verwerkt. Radio's, mobiele telefoons, laptops en televisies werken namelijk storend op het gevoelige navigatiesysteem van een vliegtuig.

HANDBAGAGE

Iedere passagier mag één (1) stuk handbagage meenemen. Dat moet van een dergelijk formaat zijn dat u het kwijt kunt onder uw stoel.

De bergplaatsen boven uw hoofd zijn alleen bestemd voor lichte artikelen, zoals hoeden, mantels, bloemen en andere lichte artikelen. Open de klep voorzichtig, zodat er geen spullen uit vallen.

BAGAGE

Volwassenen en kinderen vanaf 2 jaar mogen tussen Paramaribo en Amsterdam maximaal 25 kilo bagage meenemen in de Tourist Class. In de Business Class geldt een maximum van 30 kg. Op vluchten van en naar de Verenigde Staten geldt een andere regeling. Daar mag elke passagier twee stuks bagage meenemen, met een afmeting van maximaal 158 cm (62 inch) (lengte + breedte + hoogte) en een gewicht van maximaal 22 kg (50 lbs). Heeft u meer bagage, dan moet u bijbetalen.

Voorzie zowel de binnen- als buitenkant van uw bagage van adresstickers. Deze hoeven aan de buitenkant niet voor iedereen leesbaar te zijn.

HERBEVESTIGING

Verblijft u ergens langer dan 72 uur, dan moet u tenminste 72 uur vóór vertrek uw gereserveerde door- of terugreis opnieuw bevestigen. Op de vluchten Paramaribo-Amsterdam v.v. is deze regel niet van toepassing. Wenst u een aangepaste maaltijd, rolstoel service of andere bijzondere dienstverlening, dan is het verstandig om dit verzoek opnieuw te bevestigen.

Dank voor uw vertrouwen in Surinam Airways.

Travel tips

The following Surinam Airways tips will make your flight more enjoyable:

FASTEN YOUR SEATBELTS

Before take off and landing, fasten your seatbelts and keep these fastened until the 'fasten seat belt sign' is turned off. As a precaution, you may keep your seatbelt loosely fastened during the entire flight.

RELAXATION

A selection of international newspapers and magazines is available on the mid-Atlantic route (Paramaribo-Amsterdam v.v.). And you can also enjoy music and films via headsets. Because of the cabin pressure and enforced sitting for several hours, your feet may become swollen. Wear, therefore, roomy shoes or slippers.

SPECIAL MEALS

Special meal requests, either because of medical or religious reasons can be fulfilled. Please advise us of this when making flight reservations.

HEALTH

The atmosphere inside the aircraft is dryer than that on the ground, therefore you should drink as much as possible during a flight. Alcohol, coffee and tea however, remove fluids from the body. Use these stimulants as little as possible. Move about as much as possible (especially on longer flights). On page 50 you will find exercises which you can do while sitting in your aircraft seat. The medical dispensary on board contains medicine for the most anticipated minor complaints. If you take medicine regularly, be sure to always place this in your hand baggage.

CHILDREN:

Are you traveling with a baby? The steward(ess) will gladly prepare the baby bottle for you. Please give sufficient advance notice so that your baby does not have to wait. On the mid-Atlantic route (Paramaribo-Amsterdam v.v.) we can also provide baby food and diapers. For older children on this route we have toys and books available. The children must drink a lot. If you are breast-feeding, you should also drink more than normal. Give the baby also, extra tepid mineral water. By take off and landing, give your baby a pacifier or a bottle with liquid to lessen the pressure on the eardrums. Give an older child either candy or chewing gum. For yourself, you may either yawn or swallow to lessen the pressure.

ELECTRONIC APPARATUS

Once you are on board the aircraft you may not use electric equipment with transmitters and receivers. In addition, radios, cellular phones, laptops and televisions disrupt the sensitive navigation system and are not allowed.

HAND LUGGAGE

Every passenger is allowed one (1) piece of carry on hand luggage that fits easily under the aircraft seat. The luggage bins above your head are only intended for light articles such as hats, coats, flowers etc. Open the flap carefully so that items do not fall out.

LUGGAGE

On the route between Paramaribo and Amsterdam, adults and children from the age of two, are allowed a maximum of 25 kilo luggage in Tourist class, and 30 kilo maximum in Business class. Different luggage regulations apply on flights to and from the United States. On this route every passenger is allowed two (2) pieces of luggage with a maximum dimension of 158 cm. (62 in.) (Length + width + height) and a maximum weight of 22 kg (50 lbs). If you have additional luggage then there is an excess baggage fee. Please place address stickers on both the interior and exterior of your luggage. On the exterior, these don't have to be readable for everyone.

RECONFIRMATION

If you are staying for longer than 72 hours, then at least 72 hours before your departure, you are asked to reconfirm your flight. On flights between Paramaribo and Amsterdam this rule is not applicable. If you require adjusted meals, wheelchair service or other special services, then please place your requests when reconfirming.

We thank you for flying Surinam Airways.

[illegible]

10 Roulette Tables
8 Card Game Tables
Over 230 Brand New Slot Machines

Tropicana Hotel & Casino

Saramaccastraat 17

Tel (597) 520990

Fax: (597) 520996

Ontdek Suriname

Avontuur en vakantie gaan vaak samen. Het is maar net waar je op vakantie heen wilt.

Boek, als avontuur je trekt, een reis naar een vakantie-bestemming waar je weet dat avontuur op je wacht.

Combineer het aangename, de vakantie, met het nuttige...de ontmoeting met wellicht vreemde culturen.

Droom van ontspanning en tijd voor jezelf.

Een reis van duizenden kilometers begint met een eerste stap: de stap aan boord van het SLM vliegtuig dat je naar je bestemming voert... Suriname, het kloppend hart van de Amazone.

Flora en fauna zullen je verbaasd doen staan over de wonderen van de natuur.

Gastvrijheid is in Suriname zowat een nationale sport. Ervaar de betekenis van een gastvrij onthaal.

Haast betekent in Suriname niet 'geen tijd hebben voor een ander'. Integendeel.

Idyllische plekjes zijn vooral in de districten, waar, in lang vervlogen tijden, plantages hebben gebloeid, makkelijk te vinden.

Jovialiteit is voor iedere Surinamer een tweede natuur. Je zult je als gast dan ook heel gauw 'thuis' voelen.

Kunst kijken in Suriname is een belevenis. Bouwkunst, houtsnijwerk, beeldende kunst en schilderkunst.

Land van water is de betekenis van het oud Indiaans woord Guiana, waar Suriname deel van uitmaakt.

Muziek, zang en dans zijn een trits. De Surinaamse muziek wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid in toon en in ritme, waar onmiskenbaar tonen in door klinken die hun oorsprong hebben in Afrika, Azië en Europa. Geen nood; laat je meeslepen, gooi gerust de beentjes los.

Natuurlijke grenzen markeren het Surinaams territorium, met in het oosten Frans-Guiana, Guyana in het westen, Brazilië in het zuiden en in het noorden de Atlantische Oceaan.

Openlucht recreatie is in Suriname precies wat daarmee bedoeld wordt. Het klimaat leent zich daar ook voor en er zijn mogelijkheden te over.

Palmenstranden zul je in Suriname niet vinden.

Behalve dan bij Galibi, een Indiaans dorp aan de monding van de Marowijnerivier. Op ongeveer een uur gaans van dit dorp ligt het unieke natuurreservaat Babunsanti waar jaarlijks tussen februari en augustus duizenden reuzenzeeschildpadden op de ongerepte zandstranden hun eieren komen leggen.

Quarternen, halfbloeden in Latijns-Amerika, van wie één van de grootouders van een ander ras is, kom je in Suriname overal tegen. Maar...you'll see friends shaking hands, say how do you do, and you'll think to yourself "what a wonderful world." En dat is het ook.

Reserveer een package tour bij een van de lokale touroperators.

Sap van exotische Surinaamse vruchten zullen niet alleen je dorst lessen maar bovendien je dagelijkse behoefte dekken aan vitamines.

Tongstrelende gerechten uit de zeer gevarieerde Surinaamse cuisine zullen je waardering voor a taste of Suriname verder verhogen.

Uniek in de wereld zijn de naast elkaar gelegen moskee en joodse synagoge in het centrum van Paramaribo.

Verdraagzaamheid en respect voor elkaar, elkaars cultuur, elkaars geloof, elkaars politieke overtuiging zijn wezenskenmerken van de multi-etnische samenleving van Suriname.

Watervallen als de Raleighvallen, Wonotobo en Blanche Marie waar je een verkwikkende douche kan nemen na een dag door het regenwoud te hebben gelopen.

Xenofilie, de welgezindheid jegens buitenlanders en vreemdelingen, is de Surinamers niet vreemd. En dat zul je al heel gauw merken.

Yin en yang moeten na je vakantie in Suriname in evenwicht zijn. Yang (het mannelijke, actieve, scheppende, lichte) en Yin (het vrouwelijke, passieve, ontvangende, donkere), wordt de beheersing van alle natuurlijke processen toegedacht door de principes van en de 'vijf elementen': water, aarde, hout, metaal en vuur.

Zeden en gewoonten zullen misschien een beetje vreemd aandoen, maar treedt ze onbevraagd en zonder vooroordeel tegemoet. Houd in gedachten dat wie verre reizen doet, vreemde volken ontmoet.

Discover Suriname

Adventure and vacation often go hand in hand. It is only a question of where you want to spend it.

Book a flight, if adventure appeals to you, to a vacation destination where adventure awaits you.

Combine pleasure, the vacation, with the useful...meeting strange cultures most probably.

Dream about relaxation and time for yourself.

Embark on a journey by taking the first step: boarding an SLM flight for a trip to Suriname, beating heart of the Amazon.

Flora and Fauna will make you stand in awe of the wonders of nature.

Generosity is almost a national sport in Suriname. Experience the meaning of a warm welcome.

Haste in Suriname does not mean "not having time for one another".

Idyllic spots are easy to find, especially in the country, where in days long gone, plantations flourished.

Joviality is second nature to every Surinamer. As a guest you will "feel at home".

Knowing art in Suriname is an experience. Architecture, woodcarving, visual arts and painting can be admired in Paramaribo.

Land of water is the meaning of the old Indian word Guaiana, of which Suriname is a part.

Music song and dance are a trio. The Surinamese music is characterized by a great variety in tone and rhythm, with unmistakable African, European and Asian accents.

Allow yourself to be swept away, hit the dance floor.

Natural borders delimit the Surinamese territory, French-Guyana in the east, Guyana in the west, Brazil in the South and the Atlantic Ocean in the north.

Open air recreation in Suriname is exactly what is meant. The climate lends itself to it and the possibilities are endless.

Palm beaches you will not find in Suriname. Except for Galibi, an Indian village at the Marowijne estuary. About an hour's walk from this village is the unique nature reserve Babunsanti where every year between February and August thousands of giant sea turtles come to lay their eggs on the pristine beaches.

Quadroons, half-casts in Latin America you will meet everywhere in Suriname. But..."you'll see friends shaking hands, say how do you do, and you'll think to yourself, what a wonderful world".

Reserve a package tour with one of the local tour operators.

Suriname juice from exotic fruits will not only quench your thirst but supply you with the daily requirements of vitamins.

Tidbits or five course pleasing-to-the-palate-meals from the very diversified Surinamese cuisine will increase your appreciation for a taste of Suriname even more.

Unique in the world are the mosque and Jewish synagogue standing next to each other in the center of Paramaribo.

Value tolerance and respect for each other, each other's religion, each other's political convictions are essential features of the multi ethnic society in Suriname.

Waterfalls like the Raleigh Falls, Wonotobo and Blanche Marie where you can take an invigorating shower after a day of walking the soles of your shoes in the rain forest.

Xenophilia or being well-disposed towards foreigners. Something Surinamers are familiar with. And you will notice very quickly.

Yin and Yang must be in equilibrium after your holiday in Suriname. Yang (the male, active, creative, light) and Yin (the female, passive, receiving, dark), becomes the control of all natural processes intended by the principles of and the "five elements": water, earth, wood, metal and fire.

Zestful usage of customs and traditions might appear strange but approach them without inhibitions and prejudice. Remember that you encounter strange people on far-away journeys.

Sabaku

Sabaku, zo heet dit in-flightmagazine van Surinam Airways. Je spreekt het uit als 'sabbakoe', met de klemtoon op de laatste lettergreep. Sabaku is het Surinaamse woord voor reiger.

In Suriname leven achttien soorten reigers, waarvan er vier 'sabaku' worden genoemd. Deze kleine, sierlijke vogels zijn uitgerust met lange poten en een lange, krachtige snavel. De verschillende soorten leven vaak met elkaar samen. Bij zonsopkomst verlaten de sabaku's collectief de gemeenschappelijke slaapverblijven in de mangrovebossen langs de rivier. Een kolonie vliegende reigers biedt een indrukwekkende aanblik. Aan het eind van de dag keren de vogels opnieuw in groepen terug naar hun onderkomens voor de nacht. Het wit van hun veren steekt dan mooi af tegen het roze of purper van de avondhemel. Sabaku's zijn sociale vogels: ze slapen en broeden gemeenschappelijk.

In Paramaribo vinden we een broedkolonie en slaapplek van sabaku's langs de Surinamerivier aan de monding van de Van Sommelsdijckskreek.

"SABAKU" is the name of Surinam Airways in-flight magazine. It is pronounced as "SA-BA-KOO" with the emphasis on the last syllable. Sabaku is the Suriname word for the snowy egrets (and some other species of egrets). Snowy egrets are small, graceful, long-legged birds with a long, pointed, powerful bill.

Sabakus are social birds. In Suriname, tens of thousands of sabakus breed and roost communally in the mangrove forests along the Atlantic coast. At sunrise, the birds leave the communal roost and nesting sites within a short period of time. The stream of sabakus flying to their feedings grounds forms an impressive spectacle. At dusk, they return again in flocks to spend the night in the mangroves. The white wings of the sabakus then form a startling contrast with the pink or purple colour of the early evening sky.

In Paramaribo, a breeding colony and nocturnal roost of sabakus, among which several snowy egrets, is found in the mangroves bordering the Suriname River at the mouth of the Van Sommelsdijckskreek.

Jules Zschuschen

Het is een edel beroep met
veel scheppingskracht en creativiteit

It is a noble trade with
lots of creative power

Een van de laatste ambachtelijke meubelmakers

Desi Truideman

Vooranstaande burgers in Paramaribo richtten vroeger hun huis in met meubels, die ambachtelijk door Surinaamse meubelmakers werden vervaardigd. Europese stijlen en invloeden werden door deze ambachtslieden op een heel eigen manier verwerkt en aangepast aan lokale omstandigheden. Er werden modellen en decoraties ontworpen en uitgevoerd die vanwege hun schitterende staaltjes van vakmanschap, tot ver buiten onze grenzen werden bewonderd. In veel oude woningen en monumentale panden vindt men vandaag de dag nog fraaie staaltjes van ambachtelijke houtbewerking. Tot de basisgereedschappen van de meubelmaker van weleer behoorden hamer, beitel, zaag, schaaf en boor.

Ambachtelijke productie behoort tot het verleden; de voorschrijdende technologie heeft die met moderne machines vrijwel geheel verdrongen. De vele meubelmakers in ons land produceren nu in een hoog tempo machinaal een grote variatie aan meubelstukken, die qua model, stijl en vormgeving zeker niet onder doen voor meubilair dat in het buitenland is gemaakt.

Meubelmakers, die hun producten grotendeels nog ambachtelijk maken, zijn in Suriname dun gezaaid. Eén van hen is de 82-jarige Jules Zschuschen die nog dagelijks in zijn werkplaats annex woonhuis aan de Pompelmoesstraat no. 10 in Paramaribo (omgeving NAKS) stoelen, tafels, klerkasten, hobbeldoelen, dressoirs, bedden en kandelaars maakt. Hij bootst de klassieke stijl na en maakt nu meubels van vroeger, die

tegenwoordig als antiek worden gekwalificeerd. De klerkasten worden compleet met kroon en de dressoirs met een mimietje (een kleine tafel, waarschijnlijk als bijzet) gemaakt, zoals dat ook vroeger gewoonte was.

“Ik heb ook klanten die echt antieke meubels brengen om te restaureren. Het verschil met meubels die tegenwoordig worden geproduceerd is, dat je bij de mijne geen naden ziet, er komt dus geen stopwerk aan te pas. Alles is paswerk. Ik werk nog met pen en gat, zwaluwstaart en andere houtverbindingen. Er komen geen spijkers aan te pas, alleen lijm. Vooral aan de afwerking besteed ik veel aandacht. Triplex gebruik ik nooit, ik werk met massief hout,” vertelt hij. De oude baas raakte als jongen van 14 jaar in het werk geïnteresseerd omdat zijn vader timmerman was. De fijne kneepjes van het meubelmaken leerde hij echter van ande-

ren. Hij noemt namen als Venoaks, Entingh en Kruidenhof, toentertijd bekende meubelmakers in Paramaribo.

Meubelmakers hadden zo'n jaar of 65 geleden helemaal geen machines. Toen Zschuschen zelfstandig begon te werken maakte hij stoelen waarvan het zitvlak uit gevlochten riet bestond en achtkantige tafels van slangenhout en sali. De stoelen werden verkocht voor 65 cent per stuk. Een groot deel van zijn meubelstukken leverde hij aan de 'Opkoop- en verkoopwinkel Henny' aan de Zwartenhovenbrugstraat.

Jules Zschuschen, die overal bekend staat als oom Jules, heeft vanwege de tegenvallende verdiensten in de meubelbranche noodgedwongen zijn vak moeten opgeven. Daar bovenop was hij een poos wegens ziekte niet in staat te werken. Om in zijn onderhoud te voorzien trad hij in dienst van de overheid, waar hij 35 jaar zijn krachten heeft gegeven aan de Dienst Bestrijding van Volks- en Besmettelijke Ziekten, het huidige Bureau Openbare Gezondheidszorg (BOG).

In dienst van de overheid deed hij naast timmerwerk, meubels maken, ook elektrawerkzaamheden. Na zijn pensionering werd hij weer fulltime meubelmaker. In zijn werkplaats achter het

One of the last old-fashioned furniture makers

In bygone days prominent citizens in Paramaribo used to equip their houses with furniture made according to traditional methods by Surinamese furniture makers. European styles and influences were incorporated in their own personal way and adapted to local circumstances. Models and decorations, designed and incorporated into the furniture were much admired even beyond our borders for their brilliant samples of workmanship. To this day splendid samples of traditional woodcraft are still to be found in many old houses and monumental buildings. The basic tools of the furniture maker of old were the hammer, chisel, saw, plane and drill.

Traditional production is now part of the past; advancing technology and modern machines have supplanted it almost completely. The many furniture makers in our country now produce mechanically at a great pace a large variety of furniture that as far as model, style and design is not inferior to its foreign equivalent.

Furniture makers that still make their products the old-fashioned way are few and far between in Suriname. One of them is the 82 year old Jules Zschuschen who still makes chairs, tables, cupboards, rocking chairs, buffets, beds and candle holders in his workshop with appending house on the Pompelmoesstraat, 10 in Paramaribo (in the vicinity of NAKS). He imitates the classi-

cal style and makes now furniture from the past that is qualified as antique. Cupboards are made complete with crown and the buffets with a little end table as was the custom in the past.

“I also have customers that bring real antique furniture to be restored. The difference with furniture being made nowadays is that you do not see any seams in mine, so no putty is needed. Everything is perfectly fitting. I still work with tongue and groove, dovetail, and other joints. I do not use nails, only glue. I pay a lot of attention to the finish. I never use plywood, I only work with massive wood”, he explains.

The old boss got as a fourteen-year old interested in the trade because his father was a carpenter. But he learned the tricks of the trade however from others. He mentions Venoaks,

Entingh and Kruidenhof, well-known furniture makers in Paramaribo at the time.

About 65 years ago furniture makers had no electrical tools whatsoever. When Zschuschen started to work on his own he made wicker chairs and octagonal tables from snake wood (*Brosimum guianense*) and Sali wood (*Tetragastris* sp). The chairs were sold for 65 cent a piece. A large part of his furniture was sold to the 'Opkoop- en verkoopwinkel Henny' at the Zwartenhovenbrugstraat Street.

Jules Zschuschen, known everywhere as uncle Jules, had to give up his trade out of sheer necessity due to the disappointing proceeds in the furniture sector. Additionally he was unable to work because of sickness. To make ends meet he entered the civil service and for 35 years worked for the service sickness and infectious diseases control, the present Bureau of Public Health (BOG). In the civil service he performed carpentry, furniture making and electrical activities.

After his retirement he became once again a full-time furniture maker. In his workshop behind the house, planks, half-finished pieces of

Jules Zschuschen is nog elke dag bezig met het maken en restaureren van meubels in zijn werkplaats aan de Pompelmoesstraat.

woonhuis zijn planken, half afgemaakte meubelstukken, antieke meubels die hij moet restaureren en een klassieke klerenkast compleet met kroon, die binnenkort moet worden afgeleverd, opgeslagen. Hij vertelt de woning van een bekende zakenman in Paramaribo helemaal te hebben ingericht met door hem zelf gemaakte meubels.

Een paar dagen per week heeft hij een hulpkracht in dienst. "Ik werk nog steeds elke dag, voornamelijk op bestelling. Ik gebruik nu het liefst mahoniehout. Mahonie is duurzaam, maar kostbaar. Ik werk ook wel eens met slangenhout en ceder. Alles wordt gemaakt volgens mijn eigen stijl en met in achtneming van de individuele behoeften van de klant, wat mijn meubels uniek maakt".

Jules Zschuschen begint pas aan een meubelstuk als hij precies weet hoe het moet worden. Een voorstudie op papier maakt hij niet. Als hij weet wat hij wil maken, gaat hij het geschikte materiaal zoeken. Het komt wel eens voor dat hij het werk zo mooi vindt dat hij het zelf wil houden.

De oude baas vindt het jammer dat jongeren weinig belangstelling tonen voor het vak van meubelmaker. "Het is een edel beroep met veel schepingskracht en creativiteit. Weet u wat het betekent wanneer dood hout na bewerking tot leven wordt gebracht? Als het product af is, geeft het een enorme voldoening. Temeer wanneer de klant ook tevreden is".

Ondanks zijn hoge leeftijd denkt hij voorlopig nog niet aan stoppen. "Mijn werk is mijn hobby en tegelijkertijd een broodwinning. Ik ga door zolang de Heer dat wil", zegt de nog vitale en van energie bruisende ambachtsman. ➤

Jules Zschuschen is still busy every day making and restoring furniture in his workshop on the Pompelmoestraat Street

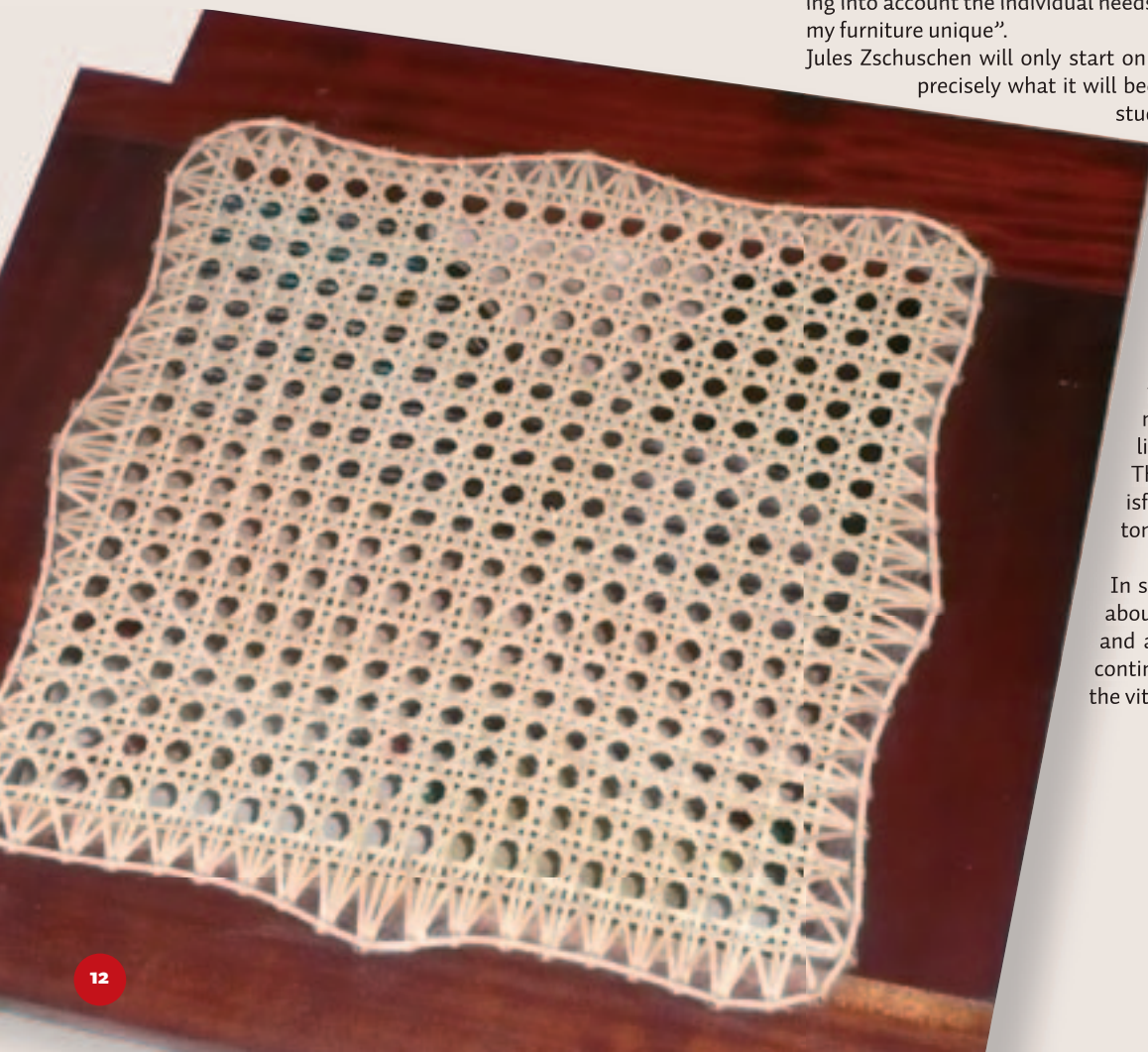
furniture, antique furniture he has to restore and a classic cupboard complete with crown that has to be delivered soon, are stored. He tells us how he completely equipped the house of a well-known businessman in Paramaribo with furniture made by him.

A few days in the week he is helped by an assistant. "I am still working every day of the week, mainly on made to order. Right now I prefer to use mahogany. It is durable but expensive. From time to time I also work with snake wood and cedar. Everything is made according to my own style, taking into account the individual needs of the customer. This is what makes my furniture unique".

Jules Zschuschen will only start on a piece of furniture when he knows precisely what it will become. He never makes a preliminary study on paper. When he knows what he will make, he looks for the right material. It sometimes happens that the finished product is so beautiful he wants to keep it for himself.

The old master thinks it is too bad that youngsters have little interest for the furniture making trade. 'It is a noble trade with lots of creative power. Do you know what it means when dead wood comes to life again after being worked on? The finished product gives a lot of satisfaction. Even more so when the customer is satisfied".

In spite of his old age he does not think about stopping. "My work is my hobby and a livelihood at the same time. I will continue as long as the Lord wants me to", the vital and energetic tradesman says. ➤

Ambassador
HOTEL & CASINO

Where the winners play!

OPENING TIME:
SUNDAY - THURSDAY 10:00 TO 04:00
FRIDAY & SATURDAY 10:00 TO 06:00
DR. SOPHIE REDMONDSTRAAT 66 - 68
PARAMARIBO - SURINAME
CASINO TEL: 477771 HOTEL TEL: 477555

Private PARKING for Guests
AGE LIMIT: 21 YEARS & OLDER

The easy way to pay

Gemakkelijk geld opnemen en betalingen verrichten in Suriname?

Met uw buitenlandse pinpas met het Maestro logo of met uw creditcard met het MasterCard logo is het nu nog gemakkelijker om geld op te nemen en betalingen te verrichten in Suriname!

U kunt met deze passen terecht bij de vele geld- en betaalautomaten van DSB Bank!

- Gemakkelijk geld opnemen, het goed kopen en betalingen verrichten, 24 uur per dag, 7 dagen in de week
- Veilig, u heeft altijd gepast geld op zak
- En voordelig!

U herkent onze geld- en betaalautomaten aan ons logo.

DSB Bank, Hendrik Aronstraat 26 - 30, P.O. Box 1806, Paramaribo, Suriname,
T: +597 47 11 00, F: +597 41 17 50, Swift: SURBSRPA,
www.dsbbank.sr, info@dsbbank.sr

Ondernemen
over de grens

Ik denk aan Suriname als ondernemer

U hebt een goed bedrijfsidee, dat weet u. Elke keer als u in Suriname bent, komt die gedachte weer op. Maar ook de twijfel. Hoe begin je dáár een bedrijf, als je in Nederland woont? IntEnt weet hoe. Onze adviseurs kennen niet alleen de situatie. Ze weten ook wat het betekent om als ondernemer te starten.

Met IntEnt verzekert u zich dus van een goede voorbereiding. En via onze contacten* bouwt u snel uw eigen netwerk op.

IntEnt Nederland
+31 (0)70 305 18 20

IntEnt Suriname
+597 472 825

www.intent.eu

IntEnt

* Wij onderhouden goede contacten met ondernemers, instanties, banken, bedrijfsverenigingen, participatiemaatschappijen en de Kamer van Koophandel.

TeleG. Roaming

U bent op reis.

**Met TeleG.,
bijna overal bereikbaar**

- ➔ **Selecteer " Network Selection "**
- ➔ **Selecteer " Manual "**
- ➔ **Selecteer het netwerk
waarop u wilt roamen**

Voor het bellen toets in:
+ daarna de landencode
gevolgd door het telefoonnummer.

USA/Trinidad:
GSM1900/GSM850 MHz toestel

www.teleg.sr

TeleG.
IT'S YOURS

Groeiende belangstelling voor antiek in Suriname

Desi Truideman

Er is veel antiek in ons land. Sommige mensen hebben antiek in betekenis van de collectieve aanduiding voor oude kunst-, sier- en gebruiksvoorwerpen geërfd van hun ouders, van een oom of tante. Anderen kopen als verzamelaar antiek of voor het plezier. Weer anderen hebben antiek omdat het een blijvende waarde heeft, dus als geldbelegging. Er is ook veel namaakantiek in omloop. Maar hoe herkent men echt antiek van nep?

Er zijn weinig specialisten, antiquairs hebben ze, in ons land die antiek van namaak kunnen onderscheiden. Eén van hen is Roman Bhagwandien, zelf al jarenlang een verwoede verzamelaar van antieke voorwerpen. Zijn woning in Paramaribo is volgestouwd met antieke voorwerpen.

“Om te bepalen wat antiek is moet je literatuur daarover hebben bestudeerd. Daarnaast wordt gelet op de stijl. Elk tijdperk heeft zijn eigen stijl. Andere kenmerken zijn de signatuur

(de handtekening van de maker), het jaartal (soms heeft de maker het voorwerp van een jaartal voorzien), de merken (merken staan meestal op voorwerpen van edelmetaal, tin, porselein en aardewerk, minder vaak op ander antiek), materiaal en techniek (het gebruikte materiaal en de manier waarop een voorwerp is gemaakt, kunnen veel vertellen over dat voorwerp), beschadigingen en herstellingen (niet alles uit het verleden is namelijk in gave toestand bewaard), slijtage (het spreekt vanzelf dat dingen die jaren in gebruik zijn, slijten)”. Bhagwandien (75) is sinds zijn jeugd met antiek bezig. “Ik ben er in geboren”, zegt hij.

“Mijn moeder, Adeline Müller nu wijlen, was ooit de grootste antiquair in Suriname. Ze heeft veel huizen ingericht en was zelf een verwoede verzamelaar van antieke voorwerpen. Ze heeft veel antiquiteiten gekocht, maar ook veel zelf opgegraven. De collectie die ze heeft nagelaten is zo groot en kostbaar, dat besloten is een museum op te richten om deze waardevolle oude voorwerpen met de Surinaamse gemeenschap te delen. Er zijn voorwerpen bij die enkele

eeuwen oud zijn waaronder linnenkasten, salontafels, bedden, petroleumlampen, kandelaars en kelken van brons, koper, ijzer (er is een kelk uit de Italiaanse Renaissance van 600 jaar geleden), Duitse steengoedkruiken, servies, grote koperen kruiken en kruiken uit klei gebakken. Maar het kostbaarste en oudste voorwerp dat in ons bezit is, is een Romeinse kruik die 1500 jaar oud is. Dit kostbaar antieke voorwerp hebben we opgeborgen in een kluis bij een van de commerciële banken in Suriname”.

De woning van Roman Bhagwandien herbergt veel uitlopende antiquiteiten. Ze zijn opgeborgen in kamers, kasten, dozen en dressoirs. “Er komen veel mensen langs die de verzameling willen bekijken en soms zelfs voorwerpen willen kopen. De hele collectie komt echter in een museum dat wij willen opzetten. De fundering van het gebouw is al jaren geleden gelegd.” Om deze plannen te realiseren is een stichting opgericht onder de naam Adeline Müller Stichting. De stichting stelt zich ten doel de bouw en inrichting van een museum ter bevordering en stimulering van het cultureel gevoel en het conserveren van de culturele geschiedenis en culturele geschiedkundige voorwerpen. “Het museum komt te staan op een terrein op de voormalige plantage Geyersvliet in Paramaribo-Noord als onderdeel van een totaal plan voor een nationaal museaal park.

“Meer mensen hebben het geld om iets moois te kopen; er is een soort heimwee naar mooie, warme dingen uit vroeger jaren”

Antiques elicit growing interest in Suriname

Antiques are plentiful in our country. Some people have antiques in the sense of the collective designation for old art-, decorative objects and utensils inherited from their parents, an uncle or an aunt. Others buy antiques as a collector or for pleasure. Still others have antiques because it has a lasting value. It is an investment. But there are many imitation antiques as well. How do you distinguish the real antiques from the fake ones?

There are few authorities, they are called antique dealers, in our country who can discriminate between antiques and fakes. One of them is Roman Bhagwandien, who has been an avid collector of antique objects for

years. His house in Paramaribo is crammed with them. “In order to determine what is antique you need to have studied the appropriate literature. You have to consider the style as well. Each era has its own style. Other identifying marks are the signature of the maker, the year (sometimes the maker has supplied a date), trademarks (trademarks are mostly found on objects made of precious metals, tin, china and earthenware, less often on other antiques), material and technique (materials used and the way the object was made, can tell a lot about it), damage and repairs (not everything from the past has been kept intact), wear and tear (it is obvious that objects having been used for years will show wear)”. Bhagwandien (75) has been involved with antiques since his youth. “I was born into it”, he says. My late mother, Adeline

Müller, was once the greatest antique dealer in Suriname. She has furnished many a house and was a passionate collector of antique objects. She bought many of them but dug up many herself. The collection she left behind is so large and valuable, it was decided to establish a museum in order to share these valuable old objects with the Surinamese community. Some objects are a few centuries old including linen-closets, living room tables, beds, kerosene lamps, candle holders and bronze, copper and iron chalices (there is a 600 year old chalice from the Italian Renaissance), German stoneware jugs, service, large copper jugs and earthenware jugs. But the most valuable and oldest object in our possession is a 1500 year old Roman jug. We have stored this valuable antique object in a vault in one of the commercial banks in Suriname”.

Dit plan bestaat al vele jaren. Er is al \$. 250.000,- geïnvesteerd. Binnen niet al te lange tijd zal de uitvoering weer worden opgepakt.” We zijn bezig met enkele belangstellenden”, deelt Bhagwandien mee.

De antiquair weet dat er tegenwoordig weer veel belangstelling in ons land is voor antiek.

Bhagwandien: “Dit heeft verschillende oorzaken. Meer mensen hebben het geld om iets moois te kopen; er is een soort heimwee naar mooie, warme dingen uit vroeger jaren. Dat heimwee noemen we nostalgie. De voorraad antiek is echter beperkt. Hierdoor krijgt namaak de kans om op de markt te komen. Er is dan ook veel daarvan in omloop. Vooral meubel-fabrikanten in ons land produceren producten naar het model van antieke meubels. Fabrieksproducten kunnen ons iets leren over de ontwikkeling van de techniek. In dat opzicht hebben ze zeker waarde. Maar ze worden nog niet tot het antiek gerekend. Antiek zijn voorwerpen die helemaal of grotendeels met de hand zijn gemaakt. Daar zitten vaak kunstzinnigheid en vakmanschap achter. Vroeger had je eigenlijk alleen handwerk. Dat is nog goed te zien aan antieke kruiken en flessen. Sommige plekken werden met de vinger glad gestreken. Pas na omstreeks 1850 ging het machinewerk de wereld veroveren. Onder antiek treft men kunstwerken en kostbaarheden aan, maar ook eenvoudige gebruiksvoorwerpen” ➤

More people have the money to buy beautiful things; there is also a kind of nostalgia for the lovely, warm things from bygone days

The antiques in Roman Bhagwandien’s house are spread out in rooms, cupboards, boxes and buffets. “We have many visitors that just want to see the collection or even buy objects but the whole collection is destined for a museum that we want to establish. The foundation of the building has been laid years ago”.

In order to realize these plans a foundation was set up under the name Adeline Müller. The objective of the foundation is to build and equip a museum for the advancement and stimulation of the cultural awareness and the conservation of the cultural history and cultural-historical objects.

“The museum will be built on land from the former plantation Geyersvliet in Paramaribo North as part of an overall plan for a national museological park. The plan has existed for many years and \$250,000 has already been invested. Work on the project will be resumed shortly. We have a few interested parties”, Bhagwandien tells us.

The antique dealer knows that there is renewed interest for antiques in our country. He says: “There are several reasons for this. More people have the money to buy beautiful things; there is also a kind of nostalgia for the lovely, warm things from bygone days. But the supply of antiques is limited enabling the fake to enter the marketplace. A lot of it is in circulation nowadays. Especially furniture makers in our country make products modeled on antique furniture. Mass-produced products can teach us something about the development of technology. In that respect they certainly have an added value, but they cannot be considered as antiques. Such objects are completely or at least mainly made by hand. Artistry and craftsmanship are expressed in those objects. In the past everything was made by hand. This can be seen on antique jugs and bottles. Some areas were smoothed down with the finger. It is only around 1850 that machines conquered the world. In antiques one comes across works of art and valuables but also ordinary utensils”. ➤

Golden Truly Hotel & Casino

Room Rates from \$70.00
Breakfast included
internet(wi-fi), Swimming Pool
10 Minute drive to the center of Paramaribo

Jozef Israelstraat 43
Paramaribo North
Tel (597) 454249 Fax (597) 457117
email: reservations@thegoldentrailhotel.com
www.thegoldentrailhotel.com

Fusion Restaurant

Come and enjoy a relaxed lunch or Dinner with our international and professional team. We offer a wide range of international & indian Cuisine and weekly Specials. Catering for parties & functions.

For a Selection of
Home-made Cheesecake
and Ice-creams you
know where to find us!

We hope to see you soon.

Pleasure to play.....

p a s h a

Paramaribo Suriname Domineestraat #11 Tel. +597 520576 Fax +597 520577

Van oud ambacht naar kunstnijverheid

Rosita Leeftang

Mensen tooien zich sinds de oudheid met juwelen en sieraden als teken van aanzien en als bescherming tegen onheil. De ontwerpen van de sieraden zijn vaak geïnspireerd op de symbolen en motieven uit andere culturen. Sieraden worden ook gedragen gewoon omdat ze mooi zijn. Of omdat ze een emotionele waarde hebben. Maar ze zijn allemaal bijzonder. Zoals kettinkjes met bijzondere hangers of sierlijke zilveren armbanden; met de hand gemaakt door trotse mensen.

Het beroep van zilversmid behoort tot de oudste nog bestaande ambachten. Dit ambacht is in wezen nog vrij traditioneel. Ook worden nu nog veel technieken en gereedschappen gebruikt van vroeger en is het een zeer complex beroep.

De bewerkingen van zilver zijn zeer uiteenlopend en kunnen bestaan uit hameren, vijlen, zagen, verhitten, smelten, knippen, solderen, ciseleren, enzovoort. Het ontwerpen en maken van unieke sieraden waarvan slechts een

Doremus zijn goud- en zilversmederij naar toe verhuisde en treffen daar zijn zoon en schoondochter Henk en Judith Uiterloo.

De naam Doremus klinkt niet bepaald Chinees. Maar dat is te verklaren door het gegeven dat zijn vader Chin Sen (niet te verwarren met Chin A Sen, ook een juwelier) al heel kort na zijn geboorte naar China vertrok. Hij kreeg dus de naam van zijn moeder, een creoolse vrouw, die jammer genoeg ook heel vroeg overleed.

Doremus werd als onbestorven wees (of zijn

De Maagdenstraat in de oude binnenstad van Paramaribo was van oudsher het domein van goud- en zilversmeden

enkel exemplaar bestaat, vergt zoveel tijd dat dit bijna een “onbetaalbare zaak” geworden is. Want de productie van de ambachtelijke goud- of zilversmid is gericht op de specifieke wensen van de individuele afnemers en dat maakt het ‘duur’. Het gevolg is dat de vraag afneemt, wat dan ook de reden is waarom het nog door weinig goud- of zilversmeden gedaan wordt.

De Maagdenstraat in de oude binnenstad van Paramaribo was van oudsher het domein van goud- en zilversmeden. Vooral de Surinamers van Chinese afkomst domineerden in dit ambacht, waarin ze deze edele metalen verwerkten tot de mooiste sieraden. Hun aantal nam toe, maar de Maagdenstraat kon niet alle gouden en zilversmeden, van Chinese afkomst of niet, herbergen. Daarom namen enkele van deze ambachtslieden de wijk naar straten in de omgeving; de Zwartenhovenbrugstraat, bijvoorbeeld. Een van deze ‘uitwijkers’ was Doremus Hendrik Uiterloo.

Vijfenvijftig jaar later stappen wij binnen in een ander pand, ook buiten het ‘circuit’, waar

vader nog wel of niet leefde was niet bekend) opgenomen in een Chinese gezin, waar hij een praktijkopleiding in de edelsmederij kreeg. Dat was uitzonderlijk, want in de vorige eeuw moest je van Chinese afkomst zijn om het beroep van edelsmid, dat ook uit China komt, te kunnen uitoefenen.

Henk en Judith vertellen: “Hij begon al op zijn dertiende met het werk. Zijn eerste winkel stond aan de Zwartenhovenbrugstraat no. 100 en heette Goud- & Zilversmid Doré. Het eerste uithangbord hangt nog bij ons in de zaak. Hij maakte van alles. Als een echte juwelier maakte vader traditionele sieraden, maar hij heeft ook kunstwerken afgeleverd. Daar hield hij het meest van.”

Henk herinnert zich een vrouw die jaren later met trots vertelde dat al haar sieraden waren gemaakt door Doré. Vader Doremus bootste alles na. Zelfs rijstkorrels.

Goud- & Zilversmid Doré was ook de ontmoetingsplaats voor vrienden die hem kwamen helpen. Een deel hielp werkelijk met het vorm-

geven aan sieraden, terwijl een ander deel de werkers bezighield met gezellige verhalen. In die dagen werkten juweliers vaak met elkaar samen. Als één een opdracht had, waarvan hij wist dat een bepaald deel het best door een collega werd gemaakt, dan werd dat deel ook aan die collega uitbesteed. Stukwerk heette dat. “Mijn schoonvader was geweldig in het graveren,” weet Judith nog “Maar toch liet hij zijn werk graveren door Asan Horb. Die was ook een van zijn goede vrienden.”

Intussen was Doremus met zijn familie al een paar jaren verhuisd naar de smederij aan de Prinsessestraat no 35, het huidige adres. Op een kwade dag kreeg hij een beroerte en nadat hij daarvan hersteld was, bleek dat hij het werk niet meer kon doen zoals daarvoor. Door de vele uren die Judith met haar schoonvader had

From old craft to industrial art

Since antiquity people have adorned themselves with jewelry and ornaments for standing and as protection against evil. The design of ornaments is often inspired by symbols and themes from other cultures. Ornaments are also worn simply because they are lovely or because they have an emotional value. But they are all special. Like chains with special pendants or elegant silver bracelets; made by hand by proud people

The craft of silversmith belongs to the oldest still existing trades. It is in essence still quite traditional. To this day many techniques and tools from a bygone area are still used and it is a very complex craft.

Silver tooling is very divergent and may include hammering, filing, sawing, heating, melting, cutting, soldering, chiseling, etc. Designing and making unique jewelry, takes so much time that it has become prohibitively expensive. The pro-

duction of the traditional gold- and silversmith is geared towards the individual wishes of customers and this makes it expensive. The result is that demand has slackened and few gold- or silversmiths are willing to make it.

From time immemorial The Maagdenstraat Street was the domain of the gold- and silversmiths. Especially Surinamers from Chinese descent dominated in this trade, where they created the most beautiful jewelry from the precious metals.

From time immemorial The Maagdenstraat Street was the domain of the gold- and silversmiths “”

doorgebracht tijdens zijn gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid, had zij het vak van hem geleerd. “Ik nam ontslag uit het onderwijs en verdiepte me nog meer in de fijne kneepjes van de edelsmederij,” vertelt ze enthousiast. Maar het noodlot sloeg opnieuw toe: Doremus kreeg een tweede beroerte. Hij herstelde daar ook van, maar werken kon hij definitief niet meer. Althans niet fysiek. Wat hij nog wel kon doen is het werk controleren, adviezen geven en kennis overdragen aan Judith.

Met die kennis gewapend namen Henk en Judith achttien jaar geleden Goud- & Zilversmid Doré over. Ze zetten in eerste instantie het werk van Doremus voort, maar wilden al gauw meer. Hun eerste grote stap was stoppen met goud te werken. Daar kwamen teveel chemicaliën aan te pas en het metaal was veel te duur. Bovendien boeide het traditionele niet meer. Dat was het moment waarop Judith besloot het over een andere boeg te gooien en met eigen creaties de markt te betreden. En ze kwam met exclusieve zilveren sieraden, allemaal gegoten in even unieke creaties. Van armbanden, colliers en oorbellen tot damestassen en bustiers. De cultuuromslag bracht een andere verandering met zich: de naam werd gewijzigd in Atelier Doré. En daarmee werd tegelijk de naam van de oprichter in ere gehouden.

Dit jaar bestaat het oorspronkelijk bedrijf 55 jaar. Ter herdenking van dit elfde lustrum op 19 december aanstaande komt Atelier Doré met een spectaculaire show in de Ballroom van Hotel Torarica. Onder de naam ‘Jewelry from another world’ wordt een collectie sieraden gepresenteerd, ontsproten aan het creatieve brein van Henk en Judith. De presentatie is het beste bewijs dat het oude ambacht van zilversmid, anno 2010 is getild naar het niveau van kunstnijverheid. ➤

Their numbers increased but the Maagdenstraat Street was unable to accommodate all the gold- and silversmiths from Chinese descent or not. That is why some of the craftsmen moved to adjoining streets; the Zwartenhovenbrugstraat Street for instance. One of those who moved is Doremus Hendrik Uiterloo.

Twenty five years later we enter another building, also outside the ‘scene’ where Doremus moved his gold- and silver smithy and meet his son and daughter-in-law Henk and Judith Uiterloo.

The name Doremus does not sound Chinese at all. This is explained by the fact that his father Chin Sen(not to be confused with Chin A Sen, also a jeweler) left for China very shortly after his birth and he acquired the name of his mother, a Creole woman, who unfortunately passed away very early.

As a recent orphan (it was unknown if his father was still alive or not) Doremus was taken in by a Chinese family where he received practical training in precious metals smithing. This was exceptional because in the previous century you had to be of Chinese descent to exercise the trade of gold- or silversmithing that comes from China.

Henk and Judith recount: “He started working at the age of thirteen. His first shop was at the Zwartenhovenbrugstraat Street, 100 and called Gold- and silversmith Doré. The first sign still hangs in our store. He made everything. As a true jeweler my father made traditional jewelry but he made works of art as well. That is what he liked best”.

Henk remembers a woman who proudly said years later that all her jewelry was made by Doré. My father imitated everything. Even grains of rice. Gold- and silversmith Doré was also the place for friends that came to help him. One fraction helped with the design of jewelry while the other entertained the workers with enjoyable stories. In those days jewelers often worked together. When one had an order of which he knew that it was best made by a colleague then that part of the order was passed on to the colleague. Piecework it was called. “My father in law was an expert in engraving”, Judith recalls. “But still he let his good friend Asan Horb do the engraving”.

In the meantime Doremus and his family had moved a few years ago to his smithy at Prinsessestraat Street, 35, the present address. On a bad day he got a stroke and when he had recovered from it, it appeared that he was unable to do the work as before.

Bel Agis Suriname (597) 4716 40 (24 uur per dag/7 dagen per week bereikbaar)
of Agis Nederland 0900 86 85 (€ 0,03 p/min)

Zorg goed geregeld in Nederland én in Suriname!

Meer informatie?

www.agisweb.nl/suriname

Through the many hours Judith spend with her father-in-law during his partial inability to work; she had learned the trade from him. "I resigned from education and gained more in-depth knowledge of the tricks of the trade", she says enthusiastically. But fate intervened again: Doremus got a second stroke. He recovered as well but working was completely out of the question. At least not physically. What he was still able to do is control the work and pass on knowledge to Judith.

Armed with this knowledge Henk and Judith took over eighteen years ago the Gold- and Silversmith Doré. At first they continued Doré's work but soon wanted more. Their first step was to stop working with gold. Too many chemicals were needed and the metal was too expensive. The traditional did not captivate them anymore either. That was the moment Judith decided to try another tack and enter the market with her own creations. And she came with exclusive silver jewellery, cast in creations just as unique: from bracelets, necklaces and earrings to handbags and bustiers. The cultural shift introduced another change: the name was changed into Atelier Doré. At the same time the name of the founder was honored.

This year the original business has been 55 years in existence. To commemorate this fifth quinquennium Atelier Doré will host a spectacular show in the ballroom of hotel Torarica on December 19 next. Under the name 'Jewelry from another world' a collection of jewelry, from the creative mind of Henk and Judith, will be presented. The presentation is the best proof that, in this year 2010 the old trade of silversmith has been elevated to the level of industrial art. 🏹

Op mijn twaalfde nam Paul Westerborg, mijn vader, mij voor het eerst mee naar een concert. Ik vond de sfeer betoverend. Vanuit een donkere zaal keek ik naar het verlichte toneel, hoorde mooie muziek. Ik was in het bijzonder gefascineerd door de linkerhelft van het orkest. Daar zaten de violisten die hun strijkstokken gelijktijdig op en neer bewogen, in perfecte synchronisatie. Dat wilde ik ook kunnen en dat was goed: ik mocht op vioolles. Ik vermoed dat mijn vader blij was met mijn (aanvankelijk!) enthousiasme. Hij speelde zelf wat viool, maar hij ontwikkelde juist in die tijd vooral zijn passie voor vioolbouw. Het werd een serieuze hobby. Hij las zich eerst goed in om de geheimen van een goede viool te doorgronden, verzamelde vakliteratuur hierover en bestelde tenslotte alle benodigdheden: het speciale esdoornhout, gereedschap, lakbeits. De precisieklus kon beginnen. Alle elementen waren van belang: het hout moest goed gedroogd zijn, een mooie nervatuur hebben, de klankgaten op de juiste plek, enz. Zelfs het aflakken was spannend, want elke nieuwe laag kon de toon beïnvloeden. Daar vóór nog zo'n secuur werkje: langs de randen van onder- en bovenblad werd een supersmal sierrandje ingelegd.

Eindeloos gepietepouter en geduld. Hij kon het opbrengen. Sterker nog, hij had er plezier in! Als zo'n viool dan eindelijk af was, werd hij eindeloos getest door erop te spelen. Dat 'mocht' ik doen, of een bevriende vioolspeler. Zelfs de vioolleraar werd ervoor geharterd. Als hij de nieuwe viool zelf bespeelde, vroeg hij één van zijn kinderen om links en rechts een boek vóór zijn oren te houden, want 'dat zou nog het meeste het gehoor van een luisteraar benaderen.' Lamme armen kreeg je ervan! Wij verhuisden naar Nederland. Een voordeel daarvan was dat het esdoornhout op reisafstand (Duitsland) kwam en hij het zelf uit kon zoeken. Op een vakantie in Oostenrijk maakte hij een kleine omweg naar Mittenwald om het standbeeld van Klotz, een bekende vioolbouwer (1656 – 1743) te zien. In een museum in Oxford (Engeland) bezocht hij de Messiah, een viool van de beroemde Stradivarius. Kortom, niet alleen de vioolbouw, maar alles eromheen interesseerde hem.

Richard de Keyzer, een vriend en museumbeheerder, vroeg hem in de zeventiger jaren om een viool af te staan aan het museum in Suriname. Tenslotte was hij de eerste Surinaamse vioolbouwer. Dat heeft hij toen gedaan, hoewel hij zuinig was op zijn 'kindjes'; hij heeft er maar vier verkocht. Maar ja, dit was wel iets historisch. En eervol!

Die viool is thans onderdeel van het Surinaams Erfgoed en is te bewonderen in het Surinaams Museum. Mijn vaders naam staat op de binnenkant van het onderblad: P.C. Westerborg.

L. Westerborg

Huldebetoon aan een onbekend gebleven Surinaamse meester

Als je in de wereld van de klassieke muziek de naam Antonio Stradivari (Cremona 1644 – 1737) beter bekend als Stradivarius, laat vallen, weet iedereen dat je het hebt over de bekendste Italiaanse vioolbouwer. De door Stradivari gebouwde instrumenten worden nog altijd gerangschikt onder de beste violen ooit gebouwd. In elke Stradivarius is een klein papieren label geplakt met de tekst Antonius Stradivarius Cremonensis Faciebat, wat betekent Gemaakt door Antonio Stradivari uit Cremona.

Deskundigen schatten dat meester-vioolbouwer Stradivari in zijn leven ongeveer 1100 instrumenten heeft gemaakt. Hiervan zijn er nog ongeveer 700 in omloop. Musici die een Stradivarius bespelen, claimen vaak dat elke viool en dus ook elke Strad, zoals ze liefkozend genoemd worden, een eigen persoonlijkheid heeft. De nog ongeveer 540 resterende bespeelbare instrumenten behoren tot de kostbaarste ter wereld. Antonio Stradivari, jawel, dé Stradivarius bekend om zijn violen, die in deze tijd haast onbetaalbaar zijn geworden, was waarschijnlijk ook de meest bekende meester-gitaarbouwer.

Noem je in dezelfde wereld de naam Paul Coenraad Westerborg (Paramaribo 1914 – 1985), dan valt er stilte. Althans in Suriname. Maar daar buiten zegt die naam wel degelijk iets: P.C. Westerborg was ook een meester-

vioolbouwer. Misschien niet van de statuur van een Stradivarius, maar toch...

Westerborg had één ding gemeen met Stradivarius: hij had ook geen opleiding als vioolbouwer. Stradivarius was oorspronkelijk opgeleid tot houtsnijder en Westerborg was leraar verbonden aan het RK Onderwijs. Hoe hij is uitgegroeid tot vioolbouwer vertelt het volgende verhaal.

Het volgende is overgenomen uit een artikel van R.A. de Keyzer, in **Mededelingen van het Surinaams Museum, Editie van December 1982, Nummer 83, pag. 49 ev:**

"Op 1 september 1982 bezochten John Helstone, onze bekende Surinaamse concertviolist en ik Westerborg te Arnhem. Hij had intussen 22 violen gebouwd waarvan hij er nog 18 over had,

Homage to a Surinamese master, unknown to this day

When in the world of classical music the name Antonio Stradivari (Cremona 1644 -1737) better known as Stradivarius is mentioned, everybody knows you are talking about one of the best-known Italian violin maker or luthier. The instruments built by Stradivari are still ranked among the best violins ever built. In each Stradivarius a small paper label is glued with the text *Antonius Stradivarius Cremonensis Faciebat*, which means Built by Antonio Stradivari from Cremona

Experts estimate that master violin maker Stradivari built about 1100 instruments in his lifetime. About 700 of those are still in circulation. Musicians playing a Stradivarius claim that each violin, each Strad as they are fondly called, has its own personality. The remaining 540 playable instruments belong to the most valuable in the world. Antonio Stradivari, yes, the one known for his violins that have become prohibitive today, was probably also the best-known master guitar maker.

If in the same breath you mention the name Paul Coenraad Westerborg (Paramaribo 1914 – 1985),

then silence greets you. At least in Suriname. But outside the name has a meaning: P.C. Westerborg was also a master violin maker. Maybe not of the stature of a Stradivarius, but still ...

Westerborg had one thing in common with Stradivarius : he had no training as a violin maker either. Stradivarius was originally schooled as a wood engraver and Westerborg was a teacher at the Roman Catholic Education. The following story tells how he developed into a luthier.

When I was twelve my father, Paul Westerborg, took me to a concert. I found the atmosphere enchanting. From a darkened auditorium I looked towards a lighted stage and heard beautiful music. I was particularly fascinated by the left half of the orchestra where the violinists were moving their bows simultaneously up and down, in perfect synchronization. I wanted to be able to do that as well and that was good: I was allowed to go to violin lessons. I suspect my father was thrilled at my (initial) enthusiasm. He played the violin some but had developed at that time his passion for violin making. It had become a serious hobby. He first studied the literature on the subject to better fathom the secrets of a good violin, collected specialist literature and finally ordered all requirements: the special maple-wood, tools, varnish stain. The precision job could start. All elements were important: the wood had to be properly dried and have good veining, the sound holes positioned at the exact place, etc. Even the varnishing was engrossing as each coat could influence the tone of the instrument. This was preceded by another such meticulous job: along the edges of the top and bottom table a tiny decorative border was inlaid.

An endless finicky job requiring patience. And he had it. Better still, he enjoyed it! When finally a violin was ready, it was tested endlessly by playing on it. I, or a violin player friend was 'allowed' to do it. Even the violin teacher was chartered. When he played the new violin he asked one of his children to hold a book before his left and right ear, because this would 'approximate most closely the hearing of a listener'. You got paralyzed arms from it!

Then we moved to The Netherlands. One advantage was that the maple wood was to be found at traveling distance (Germany) and he could select it himself. His fixation was not only limited to violin making but encompassed nearly everything even remotely associated with it. During a vacation in Austria he made a small detour to Mittenwald to see the statue of Klotz, a well-known violin maker (1656 – 1743). In a museum in Oxford he visited the Messiah, a violin from the famous Stradivarius.

Richard de Keyzer, a friend and curator asked him in the seventies to donate one of his violins to the museum in Suriname. He was after all the first Surinamese violin maker. He complied although he was sparing of his 'little children'; he only sold four of the seventeen he made. But it was something historical and honorable! This precious violin, part of Suriname's cultural heritage, is now on display at the Suriname museum. It carries my father's name, P.C. Westerborg on the inside of the top table.

L. Westerborg

omdat hij er geen van wilde verkopen. Bij dit bezoek werden 7 violen door Helstone bespeeld. De tijd was te kort om een groter aantal te beluisteren. Het werd een openbaring voor Helstone dat een in de vioolbouwwereld onbekende Surinamer tot zulke prestaties kon komen.

John heeft langer dan een uur afwisselend op twee van de violen gespeeld. De kwaliteit en toon waren zo verrassend dat het voor hem moeilijk was te beslissen aan welke hij de voorkeur gaf. Aangezien het erg laat geworden was besloten wij een volgende keer terug te keren om de resterende violen te beluisteren. Na gemaakte afspraak toog het gezelschap bestaande uit John Helstone, Evert Derks, Surinamers, de Koreaanse violiste Aesil Kim en ik op 29 september 1982 naar Arnhem om de violen van Westerborg aan een rigoureuze toon- en kwaliteitstest te onderwerpen. Het is een gedenkwaardige dag geworden.

Verschillende violen werden beurtelings door de drie violisten aan een zware technisch-akkoestische test blootgesteld, waarbij aan toonkwaliteit en bespeelbaarheid bijzondere aandacht werd geschonken.

Er waren momenten waarop het drietal deskundigen gefascineerd snel de ene viool wisselde met de andere om met de toonkleur van de ene in het gehoor, bij het bespelen van de andere te ontdekken welk instrument mooier klonk. Zelden heb ik een groep ter zake deskundigen met groter enthousiasme en concentratie een project zien beoordelen. Vooral de viool gemerkt "P. Westerborg 1978" had hun bijzondere aandacht. Deze viool werd unaniem gekwalificeerd als buitengewoon"

Het artikel sluit met deze zin: "Het zal nimmer zo mogen zijn dat alle 22 violen van Westerborg terecht komen bij kenners buiten onze grenzen en wij, Surinamers, over geen enkel bewijs beschikken dat ons land een zeer verdienstelijke vioolbouwer heeft voortgebracht."

Het predicaat verdienstelijk is te zwak om hulde te betonen aan onze eerste en enige vioolbouwer. De kwalificatie meester is beter op zijn plaats om de prestatie van Paul Coenraad Westerborg recht te doen wedervaren. Hulde aan deze meester. ➤

The following excerpt is taken from an article from R.A. de Keyzer, in **Notices of the Surinamese museum, December 1982, number 83, pg. 49 et seq:**

“On September 1st 1982 John Helstone, our well-known Surinamese concert violinist and me, visited Westerborg in Arnhem(The Netherlands). He had built 22 violins in the meantime of which 18 remained because he refused to sell any of them. During this visit seven violins were played by Helstone. Time was too short to listen to more. It was a revelation for Helstone that a Surinamer, unknown in the violin-making world, could achieve such an accomplishment.

For more than an hour John played two violins alternately. The quality and tone were so surprising that it was difficult for him to decide which one he preferred. Because of the late hour we decided to come back another time to play the remaining violins. After making an appointment, the party consisting of John Helstone, Evert Derks, both Surinamese, the Korean violinist Aesel Kim and me, took to Arnhem on the 29th of September to subject Westerborg’s violins to a rigorous tone and quality test. It became a memorable day.

Various violins were in turn subjected to a demanding technical-acoustic test by the three violinists with an emphasis on tone quality and playability. There were moments when the three experts, fascinated, quickly changed from one violin to another when with the tone color still in memory, they wanted to discover which instrument of the two sounded more lovely. I have seldom seen a group of experts judging a project with more enthusiasm and concentration. Especially the violin marked “P. Westerborg 1978” had their full attention. This violin was unanimously qualified as extraordinary.”

Van links
naar rechts:/
From left to right:

Westerborg
Kim
Hestine
Derks
De Keyzer

The article finishes with this sentence: “It can never be the case that all 22 violins from Westerborg end up with connoisseurs outside our borders, and that we Surinamers do not have one single piece of evidence that our country produced a very deserving violinist”.

The qualification deserving is much too weak and shallow to pay homage to our first and only luthier. The qualification master is better suited to do justice to Westerborg’s accomplishment. All honor to this master. ➤

Tel: 597 473000
Tel: 597 471444
Fax: 597 470940
Website: www.phoeniciasuite.com
Email: info@phoeniciasuite.com

Comfortable stay for both business and leisure travelers.

Whether you're looking for a lavish stay on your tour or a luxurious abode on your leisure trip, Hotel Phoenicia Suite and Lounge offers a world of comfort to make your stay wonderful and memorable. Here, each room and suite is lavishly appointed with every convenience of modern life, making it a home away from home.

Luxurious accommodation at an ideal location.

Located amidst the downtown area of Paramaribo where you can find interesting shopping locations and where there are many historical sites to be seen, Hotel Phoenicia Suite and Lounge is a luxury hotel, right here, in the heart of Paramaribo.

Exclusive lounge for premium guests.

If you would like to rejuvenate yourself after a busy day, you should head for the Phoenicia Grand Café. This fully air-conditioned relaxing lounge is just the right place to sit, unwind and pamper your taste buds with exotic cocktails and a wide range of quick bites.

To access functions (control bar / VOD / languages)

INDIVIDUAL SCREEN

TO SELECT
A MOVIE

TO SELECT
A TV SHOW

TO SELECT
MUSIC

TO SELECT
A GAME

KEYS

De Deutsch
De-s Deutsch subs
En English
En-s English subs
Fr Français
Fr-s Français subs
It Italiano
It-s Italiano subs
Po Portuguese
Po-s Portuguese subs

Es Español
Es-s Español subs
Nl Nederlands
Nl-s Nederlands subs
العربية Arabic
العربية-s Arabic subs
中文 Chinese
中文-s Chinese subs
हिन्दी Hindi
हिन्दी-s Hindi subs

日本語 Japanese
日本語-s Japanese subs
한국말 Korean
한국말-s Korean subs
தமிழ் Tamil
தமிழ்-s Tamil subs
русский Russian
русский-s Russian subs

L'Espace cabins: the film starts as soon as you've made your selection. Use the "menu" key on the handset to display the control bar.

Sky Emporium

shopping

Boordverkoop uitsluitend op vluchten van en naar Amsterdam

Inflight sales only available on flights to and from Amsterdam

ladies fragrance

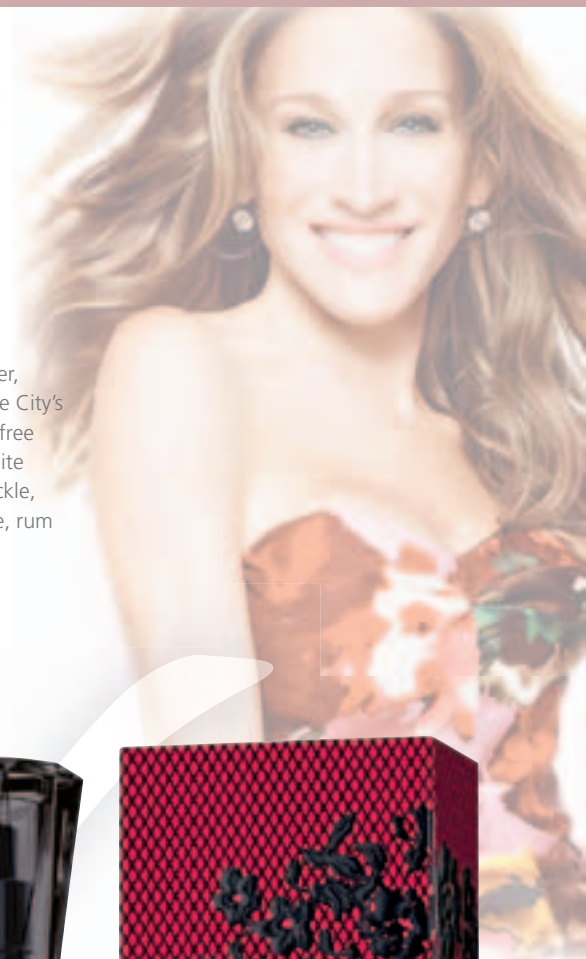

SJP - NYC €28.00

Eau de Toilette 50ml

The new fragrance from Sarah Jessica Parker, created to reflect the character of Sex in the City's Carrie Bradshaw. It's light fruity, floral, carefree and wearable. Notes include mandarin, white osmanthus, strawberry, gardenia, honeysuckle, mimosa, rose, sandalwood, vanilla absolute, rum flavour and creamy musks.

NEW

Christina Aguilera by Night €20.00

Eau de Parfum 30ml

Christina Aguilera by Night was designed to capture the sensuality of being a woman, and that special feeling of anticipation that one has when pampering herself before a special evening. This is a fragrance about sensuality, femininity and feeling good about being a woman – a beautiful evening in a bottle. Notes of tangerine and freesia mix with sweet vanilla, flirty peach and may blossom, whilst almond adds an aphrodisiac twist for those glamorous nights ahead!

NEW

jlo

blue Glow by JLo €22.00

Eau de Toilette 50ml

By Jennifer Lopez – Blue Glow is a fruity floral fragrance. This lush scent is an infusion of mouth-watering fruits (mangosteen) mingled with sumptuous florals (vintage rose, vanilla orchid), and wrapped in warm, sensual woods. A sexy wearable anklet adorns the bottle as a personal touch from Jennifer. Fresh. Sexy. Enticing.

Limited Edition while stocks last!

NEW

Parisienne by Yves Saint Laurent €45.00

Eau de Parfum 50ml

The portrait of a woman incredibly free. Free to think, free to act. She was not born in Paris but Paris adopts her. Because she knows how to love, how to live. The perfume of ultra femininity, warmed by the touch of the man who embraced her. A grand floral with a woody structure, luminous even in its mystery. Vinyl accord - damask rose, violet - sandalwood, vetiver.

NEW

YVES SAINT LAURENT

his and hers

VERSACE

Versace Pour Homme €28.00

Eau de Toilette 30ml

Confident, dynamic, distinctive, the new fragrance from Versace has been created from Mediterranean origin. Dynamic and entrepreneurial, the Versace Pour Homme man communicates his forceful and passionate character through a decidedly masculine fragrance.

Versace Versense €34.00

Eau de Parfum 30ml

Versense expresses the fusion of freshness with sensuality. The name of the perfume suggests a promise for the senses and the colour and expression of nature with notes of green mandarin, musk, bergamot, sea lily, woody notes, jasmine and fig. Versense is inspired by nature's elements and dedicated to confident, vital and sensual women.

Calvin Klein

ck one Summer €28.00

Eau de Toilette 100ml

All you need is sun. ck one summer captures the spirit and energy of a fun-filled summer. The fragrance opens with a juicy cocktail of succulent pear and mandarin. Violet leaves and water lily create a vibrant heart, while rich textural notes of vetiver, patchouli and cedarwood wrap the fragrance in the comforting sensation of suntan lotion on warm skin.

Limited Edition while stocks last!

NEW

NEW

gents fragrance

PORSCHE DESIGN

Porsche Design The Essence

€25.00

Eau de Toilette 30ml

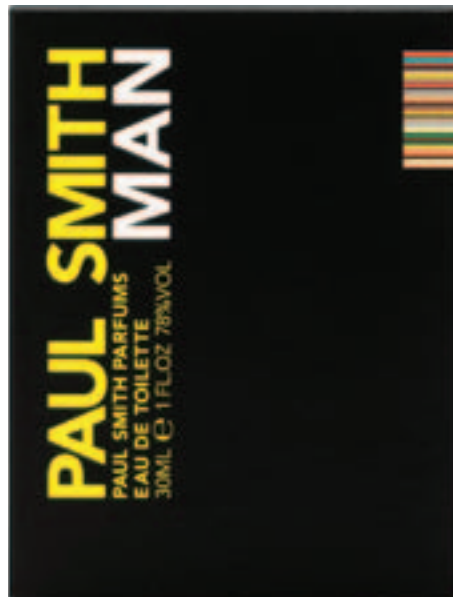
The first Porsche Design fragrance for men. Incisive, metallic and icy, the freshness is original and contemporary. Black pepper and Siberian pine resonate in the heart with strength and intensity. The sensual and mysterious dry-down mixes patchouli, fir balsam and incense. The Essence by Porsche Design, the quintessence of a modern man.

Paul Smith

Paul Smith Man €25.00

Eau de Toilette 30ml

Created by Paul Smith himself, this strong masculine fragrance is easily identifiable with its intense black and yellow packaging. The unique self-confident fragrance is composed of vibrant spices and woody hues.

NEW

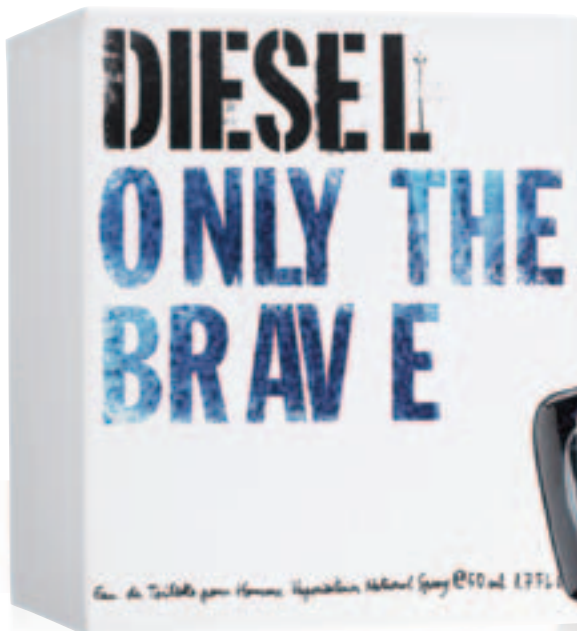

DIESEL

Diesel Only the Brave €35.00

Eau de Toilette 50ml

Be brave, be yourself, live your life like a man, to leave your trace. Only the Brave, the new masculine fragrance by Diesel. More than a name, a manifesto, the title of an epic story about life, beliefs, faith, force and self achievement.

NEW

cosmetics

Elizabeth Arden

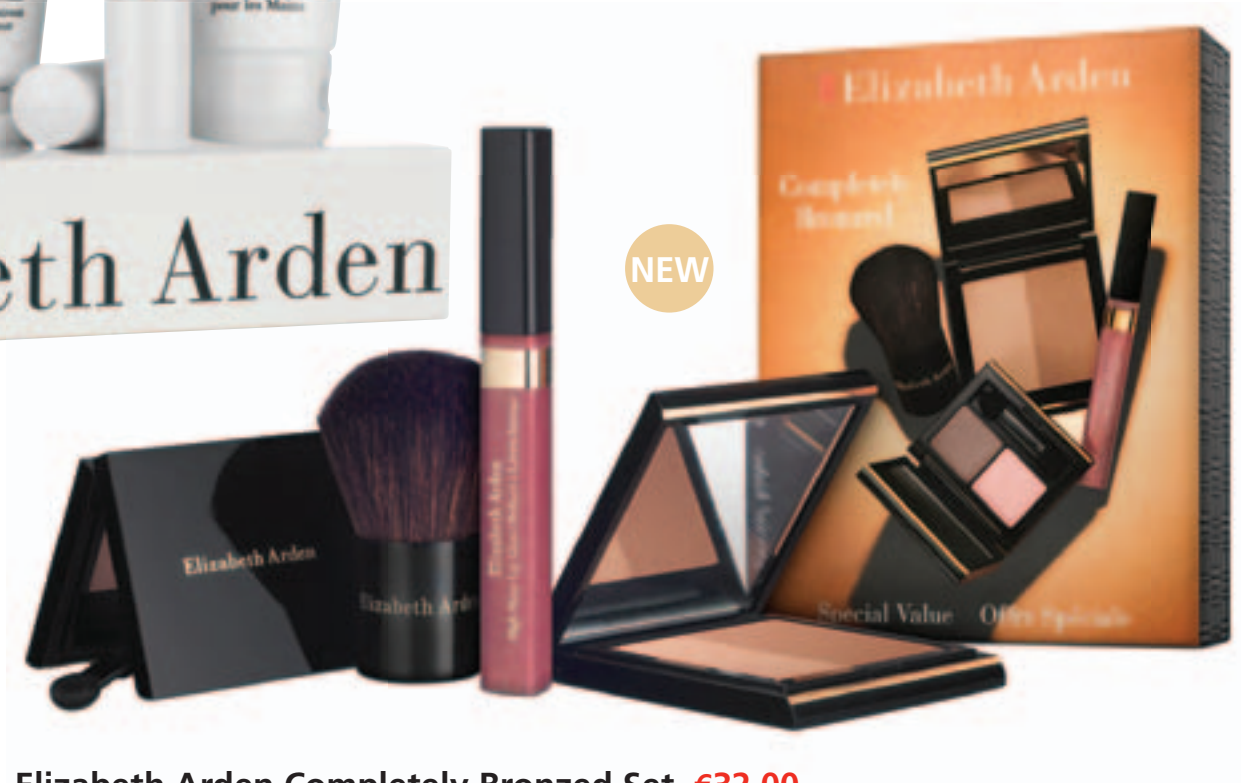
Elizabeth Arden Eight Hour Essentials Trio Pack **€26.00**

Elizabeth Arden's classic Eight Hour skin protectant 30ml, teamed with Eight Hour hand cream 75ml and lip balm. Essential tools for models and make-up artists everywhere!

NEW

NEW

Elizabeth Arden Completely Bronzed Set **€32.00**

Nothing is more seductive than the glow of bare, sun-kissed skin. Capture it with the sun-filled wonder of our Bronzing Powder Duo in warm, rich tones, our Eyeshadow Duo that lights up your eyes and High Shine Lip Gloss that kisses your lips with sunlit colour. Bronzing never seemed so sexy.

L'ORÉAL

L'Oréal Youth Code Duo **€22.00**

This is a break through derived from Gene Science of 10 years research with 3-Patented Pro-Gen Technology the New Youth Code Duo is introduced and designed to help tired skin to recover and re-establish its natural 'Youth Code' The Duo contains a Day 50ml cream and an Eye cream 15ml suitable for women 40 years plus.

benefit
SAN FRANCISCO

NEW

Benefit Glitz, Glam & Gloss Set €21.00

Get your gloss on! This glitzy gloss set contains 3 double-ended wands in 6 glam shades which means shiny, luscious lips for every occasion. The travel-friendly box keeps all your precious glosses together in one place so digging around in your bag is ancient history. You'll never go gloss-less again! Set includes Friends in high places, Kiss you, almost famous, zone out, I'm with the band, fresh squeezed.

Benefit Smokin' Eyes €29.00

Everything a gal needs to create sexy, smoky 'after hours' eyes & perfectly groomed brows in no time. With blendable shades & a step-by-step lesson, even make-up-phobes can smoke it out like pros. CAUTION: contents extremely hot! KIT CONTAINS: Eye-bright, Pink highlight shadow, Pewter base shadow, Deep charcoal shadow, Smokin' liner, Brow zings wax, Mini tweezers, Fluff shadow / hard angle brush.

NEW

LANCÔME

Lancôme Palette Absolute Seduction €40.00

The best of Lancôme Make-up in a unique exclusive palette. The ultimate gift and a must for travelling that includes Hypnôse mascara, Colour Focus eye shadow and Le Rouge Absolu lipstick.

NEW

SEKONDA

Sekonda Gents Rose Gold Chronograph Watch €70.00

Sekonda gents rose gold chronograph watch with silver white sunray dial. One second chronograph and water resistant to 50 metres. This watch is complemented with a brown padded leather strap. A classic watch with a trendy, modern twist. Guaranteed for two years.

極度乾燥(しなさい)
Superdry.

Superdry Sport Black & Orange Watch €45.00

Superdry Unisex Sports Watch. Black case with black plastic strap showing Superdry logo. Orange dial with black hands and numerals.

NEW

AVIATOR

Aviator Gents Pilot Chronograph Watch €90.00

Aviator Gents Tachymeter Pilot Watch. Solid stainless steel case, black chronograph dial with calendar and luminous hands. Rotating inner Tachymeter Bezel. Integrated black leather strap. Water resistant to 10ATM. Two year international warranty.

Travel Retail Exclusive

watches

SEKONDA

Sekonda Ladies quartz analogue two tone dress watch **€50.00**

A beautiful, two-tone, Sekonda ladies' quartz analogue stone set watch. White mother of pearl dial set with clear stones. Date feature, two-tone stainless steel bracelet and water resistant to 50 metres.

NEW

Sekonda Crystal Silicone Strap Ladies Watch **€32.00**

Sekonda ladies crystal Silicone strap watch. Features quartz movement. Stone set case and white silicone strap. Comes with a two year manufacturer's guarantee and gift box.

NEW

NEW

Seksy Ladies Black Sparkly Watch **€25.00**

Sekonda ladies quartz analogue fashion watch with stone set case. Features black patterned dial and black glitter strap. Guaranteed for two years.

SEKSY®
wrist wear by
SEKONDA

aeon

Aeon Red and Black Bead Charm Bracelet €20.00

Fashionable & exciting this silver plated bracelet carries brilliant black and red and silvery beads. Finished with a heart pendant it is a perfect accessory. Offered in a soft Organza bag fastened with Ribbon, it is nickel safe and guaranteed against defects in workmanship

NEW

pierre cardin

Triple Bangle Set €26.00

A set of three stunning bangles in 18ct gold, rose gold and rhodium plate. Each bangle is studded with cubic zirconia stones and has a pop open attachment for an easy fit. Nickel free, gift boxed and guaranteed for one year.

Bon Bon Sweetie Bracelet €30.00

A silver plated stretchy bracelet covered in mini rings and featuring a lovely heart charm. Nickel free, gift boxed and guaranteed for one year.

NEW

Carlo Giolliere Three Tone Spike Necklace €29.00

A stunning necklace featuring different length bars in 18ct gold, rose gold and rhodium plate. Nickel free, gift boxed and guaranteed for one year.

gifts

NEW

Swarovski Pen Pearl White €17.00

A gorgeous pen in Pearl white. Filled with a sparkling crystals and bears the Swarovski logo.
A must-have for one who writes with a flair!

SWAROVSKI

Barbie™

Barbie Fragrance Collection €15.00

Eau de Toilette 4 x 7ml

Barbie miniatures are a perfect gift for girls who want to enjoy all Barbie fragrances!

Travel Retail Exclusive

Three In One Electronic Game €15.00

Three cool games in one console; Space Attack, Soccer and Car Racing. Batteries included.

Biggles Bear €12.00

Biggles was a fictional pilot and adventurer created by the author Captain W.E. Johns. Our hero Biggles returns in 2010 as a bear for you to cuddle and encourage you to have "The Spirit of Adventure" that he enjoyed.

NEW

Surinam 737 - 300 Aircraft €15.00

Surinam A340 - 300 Aircraft €17.00

Air Surinam model aircrafts in scale 1:200. Subject to availability.

NEW

TELESUR

Keeping us in touch

Available onboard - TELESUR Simcard €10.00

snacks

Maltesers Bag
€3.50

M&M's Peanuts
€3.50

Pringles
Original or Sour Cream & Onion
€1.70

Duyvis Dry Roasted Peanuts €4.00

Johnnie Walker Blue Label
70cl **€105.00**

Johnnie Walker Red Label
100cl **€19.00**

Johnnie Walker Black Label
100cl **€25.00**

duty free

Marlboro Red
200 carton **€32.00**
400 carton **€44.00**

Marlboro Gold
200 carton **€32.00**
400 carton **€44.00**

CUSTOMER SERVICE

All products are subject to availability. Prices are correct at time of press. All products shown are not to scale. Returned goods or enquiries in this range should be addressed to customer services at:

Alpha In-flight Retail Customer Services
Building 319 World Freight Terminal. Manchester Airport M90 5EX

HOW DO I PAY

We accept Euros, Visa Credit cards and Euro Mastercard

Air Surinam onboard shopping is produced for Alpha Inflight Retail by Picot Limited, Aylesbury, Buckinghamshire HP20 1RE

Savannah
Hotel & Casino

**DISCOVER THE
WARM HOSPITALITY**

Adress : Anamoestraat 09
Phone : 597 459166 - 597 459168
Fax : 597 459177
www.pashainternational.com

column

Henk Hendriks (1946) is freelance journalist in Suriname. Deed hier in 1969 gedurende een half jaar onderzoek voor zijn studie sociologie. Bekleedde in de jaren '70 en '80 beleidsfuncties in het kader van de vestiging van Surinamers in Nederland. Werkte van 1987 tot 2008 als Suriname specialist voor Radio Nederland Wereldomroep.

Henk Hendriks (1946) is freelance journalist in Suriname. Did a half year of research in 1969 for his sociology study. Held in the seventies and eighties management functions within the scope of Surinamers settling in the Netherlands. Worked for Radio Netherlands World service (RNW) from 1987 to 2008 as the Suriname specialist.

“Winti Watra baden? Wij regelen het voor U!” Op de website van de Nederlandse wintidokter Baaswaterval is alles mogelijk. “De kruiden voor het rituele bad zijn vers en komen uit Suriname”. Baaswaterval in Cappelle a/d IJssel lanceert en passant ook een nieuw product: ‘instant baden’. “U hoeft alleen maar water bij te vullen”, verzekert hij. “Met hetzelfde pakket zijn meerdere baden mogelijk.” Hij moet wel oppassen dat hij zichzelf hiermee niet overbodig maakt, want voor je ‘t weet ligt zijn kruidenmix op de schappen bij Albert Heijn. Of erger nog: bij Aldi en Lidl. De website van Baaswaterval is uiterst informatief en veelzijdig, met onder meer een vlammend betoog van Guno Ravenberg. Ook staan er filmpjes op de site, bijvoorbeeld van zijn optreden bij omroep MAX. In Suriname kan ik een uitzending van 20 minuten niet bekijken, de bandbreedte van mijn internetverbinding laat het niet toe. Maar in Nederland lukt dat al jaren zonder bufferen en duimen draaien. Baaswaterval richt zich dan ook voornamelijk op de Nederlandse markt. Zijn obia’s noemt hij ‘engelen’. Boven zijn dofu hangt een blauw spandoek: PIN OK. In de uitzending van MAX wordt Baaswaterval geïnterviewd door Catherine. Hij draagt een T-shirt met daarop in sierlijke letters zijn naam. Baaswaterval is een familiebedrijf. “Ook mijn jongste zoon heeft de gave”, zegt hij. Catherine was niet over één nacht ijs gegaan. Ze had ook supporters van Baaswaterval uitgenodigd. Hij probeerde angstige Nederlanders

gerust te stellen en zei dat winti niets te maken heeft met de Haïtiaanse voodoo, want dat is van de duivel. Maar een deskundige uit het publiek legde gelukkig keurig uit dat voodoo bijna precies hetzelfde is als winti. Aan beide religies zitten kwade kanten. Er was ook een meneer van “Skepsis” in de studio, een organisatie die zich keert tegen kwakzalverij. Hij vond dat geneeskunde pas betrouwbaar is als ze voor iedereen dezelfde uitwerking heeft. Baaswaterval noemde daarna voorbeelden van geslaagde behandelingen. “Dat is het nou juist”, antwoordde de meneer van Skepsis. “Op incidenten kun je geen betrouwbare geneeskunde baseren” Baaswaterval bleef er vrolijk onder. Zijn klantenkring groeit. En inderdaad, als je niet weet hoe wintigeners vroeger werkten en welke principes ze er op na moeten houden, dan lijkt het bedrijf van Baaswaterval anno 2010 de gewoonste zaak van de wereld. Misschien was hij anders wel fietsenmaker geworden. Zoals Iwan, de Surinaamse fietsenmaker vlakbij de Haarlemmerpoort in Amsterdam. Toen ik in de Staatsliedenbuurt woonde, bracht ik mijn fiets altijd bij hem. “Mi sa luk’eng bun gi yu”, zei hij toen mijn remmen het niet meer deden. “Sa, yu na lukuman”, zei ik. Af en toe wil ik wel laten merken dat ik een paar woorden Sranan spreek. Iwan kon dit soort humor doorgaans wel waarderen. Maar nu bleef het stil. Te lang. “Ay, mi na lukuman”, zei hij tenslotte en ging staan. Zijn gezicht stond strak. “Ik doe alleen luku’s. De rest is

bullshit”. Ik schrok. Met zo’n uitspraak maak je geen vrienden in het gilde der bonumans. “Kijk”, zegt Iwan “Ik repareer fietsen. Dat is verantwoordelijk werk. Als ik een schroefje vergeet of opzettelijk weglaat, gebeuren er ongelukken. Remmen, kinderzitjes, stuurinrichting, noem maar op” Ik hield de adem in. “Dus je bedoelt dat bonumans slachtoffers maken in plaats van genezen”. Hij knikte. “Afhankelijkheid is een beter woord. Bonumans hebben hun obia’s, maar dan begint het pas. De meesten weten niet waarmee ze bezig zijn. Levensgevaarlijk”. Ik keek naar de rij fietsen die Iwan zo gewetensvol en – naar ik hoopte – zo vakkundig had gerepareerd. Een beetje raar was het wel. Als je bij Iwan de lukuman aanklopte, ging het over vragen over relaties en gezondheid. Je bent misschien wanhopig. Een wasi van Baaswaterval zou dan al een stukje verlichting kunnen brengen. Tegenover al die grote levensvragen lijkt de reparatie van je fietsverlichting nogal onbeduidend. Dat de magische hand van een lukuman het lampje heeft vastgedraaid, doet niet ter zake. Het verschil zit in de motivatie van de klant. Iwan was zich steeds weer lam geschrokken van de wagonladingen vol emoties en verwachtingen, die door de mensen op hem werden gelegd. Als fietsenmaker had je daar geen enkele last van. Wat minder spectaculair misschien, maar een stuk overzichtelijker. “Klein bedrag, pinnen mag”

Suriname voodoo (winti) water baths? We take care of it for you! On the web site of the Dutch voodoo doctor Baaswaterval everything is possible. “The herbs for the ritual bath are fresh and come from Suriname”. Baaswaterval from Cappelle on the IJssel incidentally launches a new product as well: ‘instant baths’. “You just have to add water”, he assures us. “One package is sufficient for several baths”. But he should be careful not to make himself redundant because before you know it his herb mix will be on the shelves at Albert Heijn. Or worse still: at Aldi and Lidl. The web site of Baaswaterval is extremely informative and multifaceted, with among others a flaming plea from Guno Ravenberg. There are videos as well on the site, from his appearance at MAX broadcast for instance. In Suriname it is impossible to look at a 20 minute-program, the bandwidth of my internet connection does not allow me to. In The Netherlands I have been able to do it for years without buffering and twiddling my thumbs. So Baaswaterval focuses mainly on the Dutch market. He calls his obeah ‘angels’. Above his sanctuary hangs a blue banner: Debit card OK. In the MAX program Baaswaterval is interviewed by Catherine. He wears a t-shirt with his name in decorative lettering. Baaswaterval is a family business. “My son has the gift as well”, he says. Catherine had kept on the safe side by inviting supporters of Baaswaterval. He tried to ease the mind of anxious Dutchmen and said that winti

had nothing to do with Haitian voodoo because that is of the devil. But fortunately an expert in the public neatly explained that voodoo is almost the same as winti. There are dark sides to both beliefs. There was also a gentleman from “Skepsis”, an organization that opposes quackery, present in the studio. He thought that medicine is only trustworthy when it produces identical results for everybody. Baaswaterval went on to give examples of successful treatments. “But that is just it”, the gentleman from Skepsis replied. A trustworthy medicine is not based on incidents”. Baaswaterval did not lose his good humor during the questioning. His clientele is growing. And indeed, if you don’t know how winti doctors operated in the past and to what principles they have to adhere, then the business of Baaswaterval in this day and age looks like the most ordinary thing in the world. Otherwise he might have become a bicycle repairman. Like Iwan, the Suriname bicycle repairman close to the Harlem gate in Amsterdam. When I lived in the Staatsliedenbuurt neighborhood in Amsterdam I always took my bicycle to him. “I’ll have a good look-see for you”, he said when my brakes were failing. “So you are a look-see man (a witch doctor)”, I answered. Once in a while I want to show that I can speak a few words of the Suriname language. Usually Iwan could appreciate this kind of humor but now he remained silent. Too long at that. “Yes I am a look-see

man”, he finally said as he stood up, his face stern. “I do only look-sees, the rest is bullshit”. I recoiled. You certainly won’t make friends in the guild of witch doctors with suchlike statements. “Look”, Iwan says, “I repair bicycles. This is a responsible job. If I forget or purposely omit a screw, accidents will happen. Brakes, a children’s seat, the handlebars, you just name it”. I held my breath. “So you mean to say that witch doctors make victims instead of curing patients”. He nodded. “Dependency is a better word. Witch doctors have their obeah, but that is just the start of it. Most of the people do not know what they are getting into. Highly dangerous”. I looked at the row of bicycles Iwan had so conscientiously and – I hoped – skillfully repaired. It was all a little strange though. When you visited Iwan, the look-see man, the questions were about relationships and health. Maybe you are desperate. A ritual bath from Baaswaterval would then perhaps bring some relief. Compared to all the great questions of life and death the repair of bicycle lighting seems somewhat trivial. That the magic hand of a look-see man has tightened a bulb has nothing to do with it. The difference lies in the motivation of the customer. Each time Iwan was scared stiff when a truckload of emotions and expectations was poured over him by people. As a bicycle repairman you were not bothered by it. Something less spectacular maybe, but clearer: “Small amount, debit cards welcome”

Papayah of klossoh, slaapmat uit grootmoeders tijd

Erfgoededucatie zou niet misstaan in ons onderwijssysteem. Daardoor zou de huidige generatie meer waardering leren opbrengen voor de moeilijke omstandigheden waaronder de vorige generatie, hun ouders en voorouders, is opgegroeid. Bij erfgoededucatie gaat het niet alleen om de betekenis van het cultureel erfgoed, het doel, maar ook om het gevoel dat het tastbare erfgoed oproept. Kennis van het cultureel erfgoed helpt mensen meer historisch besef te ontwikkelen. Daarbij spelen de fysieke ervaring en de eigen omgeving een belangrijke rol. Direct contact met authentieke overblijfselen brengt het verleden dichtbij. De eigen omgeving versterkt dat gevoel.

Misschien zou de erfgoededucatie thuis moeten beginnen en niet op school. Dat zou de beste plaats zijn voor de huidige generatie om kennis te maken met gewoonten en gebruiken uit de jeugd van hun ouders, omdat zij, de ouderen, de meest gerede personen zijn om daarover te vertellen. Als de jonge generatie belangstelling toont voor het leven zoals het vroeger eraan toe ging, komt ze dingen aan de weet waar ze van opkijkt. Een simpel iets als hoe de mensen vroeger sliepen, bijvoorbeeld, levert al genoeg stof tot nadenken en bezinning op.

We brengen een groot deel van ons leven slapend door. Gemiddeld één-derde van de tijd: 8 uur van de 24 die een dag telt. Slapen lijkt een zo gewone bezigheid dat die geen nadere uitleg nodig heeft. Slapen wordt direct geassocieerd met bed en matras. Maar dat is niet altijd zo geweest. De mensen van vorige generaties hadden even hard slaap nodig als die van nu. Alleen, ze sliepen anders. Niet op een bed met matras, maar soms in een hangmat, vaker gewoon op een slaapmat, een papayah, of klossoh die op de vloer werd uitgespreid. In elk huishouden werd minstens

Heritage education would not be out of place in our educational system. The present generation would then have a better understanding for the difficult circumstances the previous generation, their parents and grandparents, grew up under. Heritage education is not only about the meaning of cultural heritage, the objective, but about the feeling the tangible heritage evokes. Knowledge of the cultural heritage helps people to develop more historic awareness. The personal physical experience and environment play an important role. Direct contact with authentic remnants brings the past close by. The personal environment amplifies that feeling.

The Klossoh A plaited sleeping mat from grandmother's time

Maybe heritage education should begin at home and not at school. This would be the best place for the present generation to get acquainted with customs and practices from their parents' youth because they are the most convenient party to talk about it. If the younger generation shows interest for the ways of old they will learn about things that might really surprise them. Something simple like the way people used to sleep in the past for instance will provide enough food for thought and reflection.

We spend a large part of our life sleeping. One third of the time on the average. Sleeping seems like such an ordinary activity that no additional explanation is needed. Sleeping is directly associated with bed and mattress. But this was not always the case. People from previous generations needed sleep as much as we do. They just slept differently. Not on a bed with mattress, but sometimes in a hammock, more often on a sleeping mat, a klossoh spread out on the floor.

één exemplaar van deze volgens traditioneel Javaans gebruik gevlochten slaapmat aangetroffen, afhankelijk van de grootte van het gezin. Sommige mensen hadden wel een houten bed, dat gaba of canapé werd genoemd, en daar werd dan de papayah, vaak dubbelgevouwen, bij wijze van matras op gelegd. Van zachte of harde matrassen hadden de mensen toen kennelijk geen last. Je bed opmaken was heel simpel: je legde je papayah op de grond, vouwde hem uit, gooide je hoofdkussens erop en klaar. Welterusten!

Bij het opstaan was het: mat opvouwen en wegzetten. Geen lakens, geen beddensprei, niets van dat alles. Van de vorige generaties zullen er maar weinigen zijn die niet op een papayah hebben geslapen. Behalve dan misschien de binnenlandbewoners die de nacht in hun hangmat doorbrachten. Met de opmars van bedden en matrassen raakte de papayah als slaapmat geleidelijk aan in onbruik. Maar men vond gauw een andere toepassing waardoor dit oude ambacht behouden is gebleven. Landgenoten uit het buitenland, die hier op vakantie of familiebezoek komen, nemen graag de ambachtelijk vervaardigde mat mee terug om te dienen als behang, als wandversiering, als muurbekleding. Meestal is dat een nieuw, op de markt gekocht exemplaar, maar vaak genoeg is het een die moeder of ander familielid in gebruik heeft. Dat levert dan een souvenir op vol nostalgische herinneringen.

De klossoh of papayah is letterlijk van de grond gekomen om in een andere behoefte te voorzien, namelijk die van decoratiemateriaal in de binnenhuisarchitectuur. De regulariteit van het vlechtepatroon en het subtiële of soms juist sterke verschil in kleur van de vlechtepen, heeft decorateurs ertoe verleid de klossoh aan te wenden bij sfeervolle wand-, plafond- en meubeldecoraties.

Bani de mattenvlechtster van Dessa, houdt als een van weinigen het aloude ambacht in stand. Ze maakt de papayah zo fijn van kwaliteit dat het exemplaar dat ze onder handen heeft meestal reeds is verkocht, nog voor dat het af is. Ze maakt ze ook op bestelling. De grovere kwaliteit die op de markt wordt verkocht is niet minder geschikt voor het doel, wandversiering, maar onderscheidt zich in een net zichtbaar en nauwelijks voelbaar verschil door de breder gesneden vezel. Het materiaal voor de mat wordt groen geoogst, op breedtemaat in repen gesneden en op een droge plek of in de zon te drogen gelegd. Om de mendong, het riet dat de zeer fijne kwaliteit oplevert te oogsten, moet je een duik nemen in de kreek of het kanaal waarin hij groeit. Wanneer het materiaal naar tevredenheid is gedroogd, begint, nadat het op kleur is gesorteerd, het vlechten dat zittend op de grond gebeurt. Het vlechten gebeurt tussen andere werkzaamheden door en wordt voortgezet in de stille uurtjes van de middernacht of in de vroege ochtend. De productietijd is daarom niet precies aan te geven, maar Bani kan wel een exemplaar per etmaal afleveren, als ze daar fulltime aan werkt. ➤

Met de opmars van bedden en matrassen raakte de papayah als slaapmat geleidelijk aan in onbruik

With the advance of beds and mattresses the sleeping mat slowly passed into disuse

In each household at least one specimen of this traditional Javanese-made plaited sleeping mat could be found, dependant on the size of the family. Some people did have a wooden bed called gaba or canapé upon which the klossoh, folded double, was deposited in lieu of a mattress. Hard of soft mattresses did not apparently bother people at the time. Making the bed was very simple: you spread out the klossoh on the floor, threw your pillow on it and that was it. Sleep tight! When getting up: fold the klossoh and put it away. No sheets, bedspread, nothing of the sort. From previous generations very few will not have slept on a klossoh. Except maybe the inhabitants of the interior who spend the night in a hammock.

With the advance of beds and mattresses the sleeping mat slowly passed into disuse. But another use was quickly found, preserving this old trade. Fellow-countrymen from the interior on vacation or family visit gladly take the traditionally-made mat back home to serve as wall decoration. This is mostly a new, bought at the market specimen but often enough one that mother or another family member used, so it became a souvenir with nostalgic memories.

The klossoh literally got off the ground to meet a different need, i.e. that of decoration material in interior decorating. The regularity of the plaiting or the subtle or sometimes even strong difference in color of the strips enticed decorators into using the klossoh for attractive mural, ceiling or furniture decorations.

Bani, the plaiter from Dessa is one of the few to preserve the old trade. Her klossohs or papaya's are of such high quality that the specimen she is working on is already sold before it is finished. She also makes them on order.

The rougher quality sold at the market is not any less appropriate for the purpose of wall decoration but barely distinguishes itself by the broader cut strips of material.

The material for the mats is harvested green, cut into the appropriate width and put to dry in a dry place or in the sun. To harvest the mendong, the reeds that delivers the high quality material, you have to take a dive in the creek or canal it grows in. When the material has dried satisfactorily, the plaiting, after having been graded according to color, begins while sitting on the ground. The plaiting is done in between other activities and continued into the small hours of the night or at dawn so the finishing time is hard to determine, but Bani is able to finish one specimen in 24 hours if she works full-time on it. ➤

Kantoor: Lending 20a #3b - Wanica, Suriname - Zuid Amerika
 Tel: (597) 4658028 - Mobiel: (597) 9903839 / (597) 90511327
 Nederland: 0708903464 - Mail: rashiv@ig.tiscali.nl

**Nu ook
100% financiering
mogelijk**

Gespecialiseerd in:

- Woningbouw
- Koopwoningen en bouwkeuzes
- Aan- en verkoop van onroerende goederen
- Projectontwikkeling
- Ontwerpen en bestektekeningen

**Uw ideale partner
voor een luxueus
woongenot binnen
handbereik...**

www.rashivgroup.com
 (kijk uit naar onze aanbiedingen)

RASHIV
ONROERENDGOED MIJ N.V.

AVIS
CAR RENTAL

MAIN OFFICE
 door: (597) 504 081 307 3407
 ITIRUMICA HOTEL
 door: (597) 41367 307 3441
 LA POMERAI AIRPORT
 door: (597) 504 081 307 3440
 email: rental@avis.com

www.avisuriname.com

Adverteren in dit blad?

(597) 465700 ext 279 of
publicrelations@slm.firm.sr

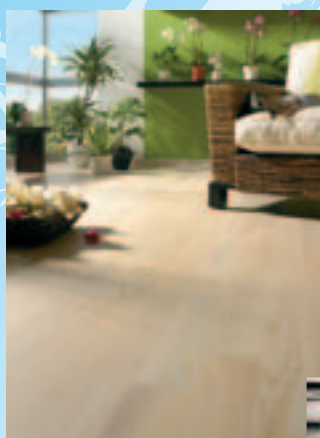

N.V. GRANIET

**GRAFSTENEN EN NAAM-
PLATEN IN GRANIET**

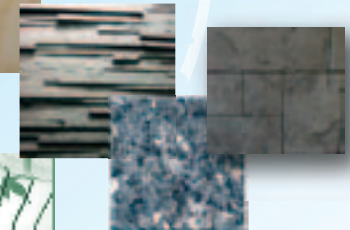
Duisburglaan 17
Paramaribo
Suriname

STALEN DEUREN

LAMINAAT VLOEREN

TEGELS
 (Graniet, Leisteen,
 Marmer & Porselein)

SCHUTTINGEN

AANRECHTBLADEN

N.V. GRANIET
SURINAME S.A.

Duisburglaan 17 - telefoon 465855/493669 - email: n.v.graniet@sr.net
 open: maandag-vrijdag van 07.30-16.30u & zaterdag van 09.00-15.00u

Vijf jaar geleden verschenen op zo'n vijftien verschillende plaatsen in stad en district plotsklaps een paar gigantische hemelwaarts houten sandalen in beeld. De gemeenschap, vooral de huidige generatie, keek niet begrijpend naar deze monumenten, deze 'standbeelden' gemaakt door de kunstenaar George Struikelblok. "Curieus," was de reactie van velen en daar werd het verder bij gelaten. Niet begrijpend, omdat het niet paste in hun perceptie van een beeld dat ter ere of ter nagedachtenis van iemand (of iets), vaak op een voetstuk of sokkel in het openbaar neergezet. Dat het gaat om de tiptip, dat gerust als nationaal schoeisel met een interessante historie mag worden aangeduid, ging aan hen voorbij.

Schoeisel van weleer

Footwear from yesteryear

About five years ago at some fifteen different places in town and district suddenly appeared pairs of gigantic wooden sandals pointing skywards. The community, especially the present generation, looked at these monuments made by artist George Struikelblok, uncomprehendingly. "Strange" was the reaction of many and it was left at that. Not understanding because it did not fit in their perception of a figure often placed in a public place on a plinth or pedestal in honor or remembrance of someone or something. That it involves the flip-flop, easily qualified as the national footwear with an interesting history surely passed them by.

Er was een tijd dat iedereen hier, behalve dan de Europese kolonisten, blootsvoets rondliep. Nu hoeven we over het feit dat de lokale bevolking geen schoenen had niet verontwaardigd te zijn; het was - om nu maar met een modern woord te spreken - zeker geen rassendiscriminatie, omdat de inheemse bevolking in die tijd en onder bijna alle omstandigheden op blote voeten liep. Trouwens ook de Europeanen deden - vanwege de warmte - na hun werk thuis onmiddellijk hun schoenen uit en liepen daar op dunne sloffen, zonder kousen of sokken of gewoon evenals de 'inlanders' op blote voeten.

Anders dan de boerenklompen van de Hollanders, is de tiptip niet inheems voor Suriname. Hij is net als zoveel andere zaken afkomstig uit een andere cultuur. Overigens, het is niet waar dat alle Hollanders klompen

dragen. Slechts een klein aantal draagt dit houten schoeisel. Uit de praktijk en uit onderzoek blijkt dat klompen voor tuinders en boeren, kortom mensen die op het land werken, gewoon gemakkelijker en veiliger zijn. Een spijker kan bijvoorbeeld makkelijk een rubberlaars doorboren en een pijnlijke wond veroorzaken, maar het puntje ervan kan de massieve zool van een houten klomp niet penetreren. Ook krijgt een klompendrager geen hinderlijke zweetvoeten, omdat frisse lucht continu erin en eruit stroomt tijdens het lopen. Voor de tiptip geldt hetzelfde.

De herkomst van de tiptip moet worden gezocht in Indonesië. De Javaanse immigranten

Tiptip

Rosita Leeflang

There was once a time when everybody, except for the European colonists, ran around barefoot. Now we should not be up in arms about the fact that the local population wore no shoes, it was, to use a modern word, certainly not racial discrimination as the native people at that time and under all circumstances walked barefoot. The Europeans as a matter of fact - due to the high temperatures - would after work, upon arriving home, remove their shoes and walk around without socks or stockings or just like the natives barefooted.

Other than the Dutch clogs, the flip-flop is not indigenous for Suriname. Just like many other things it was imported from another culture. And obviously it is not true that all Dutchmen wear clogs. Just a small number of them wear this wooden footwear. From practice and research it appears

“My mother was the champion in flip-flop throwing”

brachten niet alleen hun veelzijdige cultuur mee uit Indonesië, maar ook hun typisch schoeisel de teklés of teenslipper: een slipper van hout met een rechtopstaande klos, die tussen grote teen en eerste teen past. Deze bijzondere slipper werd het meest gebruikt door de Javaanse bevolking, maar allengs namen ook Creolen en Hindostanen het gebruik over en kwamen met een eigen, aangepaste versie op de proppen. Het vermoeden bestaat dat de Chinezen, die als eerste contractarbeiders hier aankwamen, ook hun eigen schoeisel hadden meegebracht, maar daar is weinig van bekend.

De tiptip kreeg de meeste bekendheid als het schoeisel dat hoort bij de creoolse klederdracht 'koto'. De koto werd aanvankelijk gedragen zonder schoeisel. De markt koopvrouwen bijvoorbeeld, die bij de gouverneur aan huis kwamen, konden dat niet blootsvoets, maar konden zich ook geen duur schoeisel permitteren. Zo werd de nood een deugd: de tiptip werd herboren.

In tijden van crisis en malaise worden mensen heel creatief. De depressie van de jaren dertig van de vorige eeuw heeft Suriname ook niet onberoerd gelaten; schoenen waren vrijwel onbetaalbaar en wie schoenen aanhad, maakte aanspraak op achting. Dat heeft een boost gegeven aan de verdere ontwikkeling van de tiptip, als de overgang van blootsvoets naar geschoeid. De tiptip die jarenlang als schoeisel van de armen werd beschouwd, kreeg een extra dimensie. Het houten schoeisel evolueerde van een simpel plankje met een stuk fietsband naar

“Mijn moeder was kampioen in het gooien met de tiptip”

een modieuze houten sandaal met een hakje voor de dames. Het mannenmodel kreeg meer vorm, terwijl ook voor de kinderen heel aardige modellen werden gemaakt.

Het schoeisel dankt zijn naam niet aan de oerslipper teklés, hoewel het nog vaak daaraan herinnert, maar aan het klappende geluid dat het maakt wanneer de voetzool en de houten zool op elkaar slaan. Daardoor kon men iemand ook horen aankomen. Maar behalve als schoeisel diende tiptip ook een doel in de opvoeding door ouders van vroeger, zoals uit het volgende blijkt. “Mijn moeder was kampioen in het gooien met de tiptip,” vertelt een vriend. “Als ik een of ander kattenkwaad had uitge-

haald en buiten bereik van haar handen bleef, zodat ik niet meteen een draai om mijn oren kon krijgen, gooide ze mij haar tiptip naar het hoofd. Ze miste zelden of nooit. Ik kreeg de tiptip óf op mijn hoofd, óf op mijn rug. Dat was lijfstraf met afstandbediening, verdiend of onverdiend”. Hij kan het weten, want hij is opgegroeid in de tijd toen de tiptip nog het dagelijks schoeisel was van de burgerij. En dat was niet eens zo lang geleden.

Tiptips werden in hun meest simpele vorm door bijna iedereen zelfgemaakt; zo moeilijk was dat nou ook weer niet. Maar voor gestileerde modellen moest je wel bij de vakman zijn. Dat waren in de regel meubelmakers en andere houtbewerkers, die het maken van tiptips als sideline, als bijbaan deden. Er schijnen nog wel een paar oude vaklui te zijn die het oude ambacht in ere houden en op aanvraag, uit pure nostalgie, nog wel eens een paar tiptips maken. Maar die hebben we niet kunnen opsporen, helaas. ➤

that clogs used by gardeners and farmers, in short people that work on the land, was just easier and safer. A nail for instance can easily pierce a rubber boot and cause a painful wound but it can not penetrate the thick wooden sole of a clog. The wearer of clogs cannot get sweaty feet because the clog is continuously ventilated as one walks. The same thing applies to the flip-flop.

The origin of the flip-flop should be looked for in Indonesia. Not only did the Javanese immigrants bring their multifaceted culture with them but also their typical footwear, the teklés or thong: a slipper made of wood with an upright chock that fitted between the big and the second toe. This special slipper was mostly used by the Javanese population, but gradually Creoles and Hindustani took over the custom and soon came up with their own, adapted version.

It is assumed that the Chinese, who were the first to come here as contract laborers, imported their own footwear as well, but little is known about it. The flip-flop became most widely-known as the footwear that belongs to the Creole dress 'koto'. Although the koto was originally worn without footwear.

The women market vender for instance, that came to the governor's house could not do it barefooted, but could not afford expensive footwear either. So a virtue was made of necessity: the flip-flop was reborn.

In times of crisis and depression people become very creative. The depression of the thirties of the previous century did not leave Suriname unaffected. Shoes were virtually prohibitive and someone wearing shoes was entitled to great respect. This gave a boost to further development of the flip-flop, as the transition from barefooted to shod.

The flip-flop, long considered footwear for the poor, got an extra dimension. The wooden footwear evolved from a simple wooden plank with a piece of bicycle tire to a stylish wooden sandal with a heel for the ladies. The male model got more form while for the children nice models were available as well.

The footwear does not owe its name to the primal slipper teklés, although it still vaguely reminds of it, but to the sound made when the foot sole and the wooden sole slap against each other. You could hear somebody arrive that way.

But the footwear had another educational purpose as well for parents from earlier days as apparent from the following story.

“My mother was the champion in flip-flop throwing”, a friend tells me. “When I had got into mischief and stayed outside of reach of her hands, so I could not get slapped around the ears, she threw her flip-flop to my head. She rarely or never missed. The flip-flop hit me on the head or the back. This was remote-control punishment, deservedly or not”. He should know since he grew up in a time when flip-flops were still the daily footwear of the citizenry. And that was not even that long ago.

Flip-flops in their simplest form were made by practically everybody; it was not that difficult. But for more stylish models you had to go to the craftsman. As a rule those were furniture makers or other woodworkers who made flip-flops as a sideline.

There seem to be some old craftsmen left that still maintain the custom and on demand, purely from a nostalgic point of view, will still make a pair of flip-flops but we have been unable to trace them unfortunately. ➤

De straatschoenmaker: redder in nood

Het zal je maar gebeuren; ben je net gezellig aan het winkelen in de drukke binnenstad van Paramaribo of gewoon je zaken aan het regelen en je hak breekt of je schoenzool raakt los! Je hebt het geld niet direct voor handen om een schoenenwinkel binnen te stappen en een paar nieuwe schoenen te kopen en aan reparatie doen ze daar niet. Wat nu? Er is maar één oplossing: rondkijken of vragen of er een straatschoenmaker in de buurt is. Op naar deze 'de redder in nood.'

In de vorige eeuw, tot aan de jaren '60 was de straatschoenmaker een vertrouwd beeld in de straten van Paramaribo. Plotseling leken deze ambachtslieden van de aardbodem verdwenen en kon je bij een calamiteit met je schoen vrijwel alleen nog bij de bekende 'Hakkenbar', toen nog aan de Wagenwegstraat, terecht.

Eigenlijk is schoenmaker voor deze categorie straatvljters niet het juiste woord. Juister zou zijn de aanduiding schoenhersteller. Want in de zuivere betekenis is een 'schoenmaker' een ambachtsman die van oorsprong schoenen en ander schoeisel zoals laarzen, sandalen, klompen en mocassins maakt en repareert. Deze worden traditioneel gemaakt van materialen als leer,

Ivan Cairo

The street cobbler: a lifesaver

Picture this: you are shopping or taking care of your affairs in the busy inner city of Paramaribo when disaster suddenly strikes: the heel of your shoe breaks off or the sole become loose! You don't have the money ready at hand to buy a new pair of shoes in a store and they don't do repairs there. And now what? Only one solution is available ; look around or ask for a street cobbler in the neighborhood. And off we go to the 'lifesaver'.

In the previous century, until the sixties, the street cobbler or street shoemaker was a familiar sight in the streets of Paramaribo. All of a sudden these craftsmen seemed to have disappeared from the face of the earth and if an accident occurred the only place you could go to was the well-known heel bar, then situated at the Wagenwegstraat Street.

Actually shoemaker, as this category of the cottage industry is popularly called, is the wrong term for it. The word shoe repairman is more accurate. In the accurate meaning of the word a shoemaker is a craftsman that originally makes and repairs shoes and other footwear like boots, sandals, wooden shoes and moccasins. These are traditionally made from materials like leather, wood, plastic, rubber or burlap. Shoe makers use a last, a characteristic piece of equipment or form used respectively for shoe repairs or the making of them. A last is roughly made in the form of a foot, where the leather upper is placed

upon to take the form of the it. Then the sole is attached. Up until the middle of the sixties local shoe makers generally used wooden lasts. But in high temperatures would can shrink or expand in high humidity which could affect the final form or fit of the shoe.

The shoes made in the past by shoemakers were indeed made to measure: made according to your model, size and taste. Those shoe makers have long disappeared. As a matter of fact they did not work on the streets but had their own, sometimes modest workshop. The last real shoe maker was Kempes at the J.A. Pengelstraat Street.

For that matter there was something peculiar with shoes made to measure. When you arrived somewhere with those creaky shoes you were looked at kind of pityingly. You counted only if you were wearing ready-made shoes made in a foreign factory. People that could afford such shoes, that were more expensive anyway than

Ik ben een schoenengek

hout, plastic, rubber of jute. Schoenmakers maken gebruik van een leest, een voor deze beroepsgroep karakteristiek stuk gereedschap of vorm die respectievelijk wordt gebruikt voor schoenreparaties of het maken van schoenen. Een leest is in grote lijnen gemaakt in de vorm van een voet, waarna de leren schacht oftewel de bovenkant van de schoen op de leest wordt geplaatst om de vorm aan te nemen van de leest. Vervolgens wordt de zool gemonteerd.

Tot midden jaren zestig werd door de lokale schoenmakers doorgaans op houten leesten geproduceerd. Hout kan bij teveel warmte krimpen of uitzetten door vocht die invloed kon hebben op de uiteindelijke vorm en pasvorm van de schoen.

De schoenen die je vroeger bij de ambachtelijke schoenmaker kon laten maken, waren inderdaad maatwerk: helemaal naar je eigen model, maat en smaak. Die schoenmakers zijn reeds lang verdwenen. Ze werkten overigens niet op straat, maar hadden een eigen, soms heel bescheiden, schoenmakerij. De laatste echte schoenmaker was Schoenmaker Kempes aan de J.A. Pengelstraat.

Met die maatschoenen was er trouwens iets merkwaardigs aan de hand. Als je met je, soms knarsende, maatschoenen kwam aanlopen, werd je een beetje meewarig aangekeken. Je telde pas mee als je confectieschoenen aan

had, gemaakt in een buitenlandse fabriek. De lui die zich zulke schoenen konden permitteren, die overigens veel duurder waren dan de handgemaakte, sloegen bij het zitten één been over het andere, zodat duidelijk op zool het merk SWIFT kon worden gezien. Dat waren dan nog eens schoenen... De tijden zijn veranderd. Nu zijn de rollen weer omgedraaid: handgemaakte schoen zijn bijna onbetaalbaar. Kom er maar eens om.

Terug naar het ambachtelijke is een nieuwe trend die steeds meer terrein lijkt te winnen. Ambachtslieden lijken in bepaalde delen van Europa en de VS tegenwoordig zelfs meer te verdienen dan de witteboorders. De afgelopen 10 tot 15 jaar zijn de straatschoenmakers, om maar bij dit woord te blijven, weer ten tonele verschenen in de straten van de hoofdstad. Alleen al in de Jodenbreestraat staan er zeker vier. Daar, dichtbij de kruising met de Maagdenstraat, heeft de goedlachse Helen Amatkiran (38) haar kraampje. Voor zover kon worden nagegaan, is zij één van twee vrouwen onder de ongeveer tien schoenmakers in de binnenstad.

Helen oefent dit beroep al 20 jaar uit. Ze begon op 18-jarige leeftijd en leerde het vak van haar schoonvader. Die is schoenmaker op de Centrale Markt aan de Waterkant. Op haar huidige stekkie zit Helen intussen al zo'n 15 jaar. Daarvoor was haar vaste plek aan de Waterkant tegen-

over de veersteiger, waar nu fastfood restaurant KFC staat. "Ik houd van dit werk, omdat ik graag tussen mensen ben en communiceer. Maar ook omdat ik van schoenen houd; ik ben een schoenengek", zegt ze. Haast elke week koopt ze voor zichzelf een nieuw paar schoenen.

Amatkiran staat er elke dag vanaf vroeg 's morgens tot 2 uur in de middag, zelfs wanneer ze zich niet lekker voelt. Of het zwaar en moeilijk werk is? "Het werk is niet moeilijk en ik doe het nog steeds met plezier. Als je van je werk houdt, is niets moeilijk". Ze had overigens nooit kunnen bevroeden dat ze na haar schoolperiode, de kost als schoenmaker zou verdienen. Het begon allemaal aan het einde van de studie toen ze stage liep in een winkel. Helen had echter veel meer plezier in het schoenmaken en is er in blijven steken. Voor haar doet het gezegde 'schoenmaker houd je bij je leest' onverkort opgeld. En gelet op haar grote klantenkring, niet zonder succes.

De sleutel tot dat succes en haar belangrijkste marketingtool is 'vriendelijkheid'. Helen: "Door mijn vriendelijkheid en de manier waarop ik met de mensen omga, krijg ik klanten en die vertellen het weer door aan anderen. Ik discrimineer niet. Soms zijn er wel ups en downs, maar ik heb met dit beroep niet te klagen." Over de concurrentie maakt Amatkiran zich niet druk, want zegt ze "ik blijf altijd positief; ik ga nooit met lege handen naar huis".

Klanten kunnen bij haar voor alles terecht: spijkeren, lijmen en stikken. Alles doet ze even

I am shoe-crazy

the made-to-measure ones, would cross their legs after sitting down so you could clearly read the label SWIFT on the sole. Now those were shoes... But the times have changed. The roles are reversed again: handmade shoes practically cost the earth. Try to buy a pair.

Back to the old-fashioned workmanship is a trendy happening that seems to increasingly gain influence. Craftsman in certain parts of Europe and the US seem to make more money than white-collar workers.

In the past 10 to 15 years, cobblers appeared on the streets of the capital again. Just on the Jodenbreestraat Street there must at least be four. It is there, close to the intersection with the Maagdenstraat Street, that the jovial Helen Amatkiran(38) has her stall. As far as could be ascertained she is one of two women among the 10 cobblers in the inner city. She has practiced the trade 20 years. She started when she was eighteen and learned the trade from her grandfather. He is a cobbler at the Cen-

tral Market on the waterfront. She has been occupying this spot for the last fifteen years now. Before her fixed spot was on the waterfront, across from the ferry jetty where the fast food restaurant KFC is situated. "I love this work because I enjoy being around people and communicate. But also because I love shoes; I am shoe-crazy", she says. Almost every week I buy a new pair of shoes for myself.

Every day, from early in the morning till 2 pm, Amatkiran is present, even when she does not feel too good. If it is hard and difficult work? "The work is not difficult and I still enjoy it. If you like your job, nothing is difficult". Otherwise she never would have suspected that after her schooling period she would make a living as a cobbler. It all started at the end of her study when she did an apprenticeship in a store. She had more fun repairing shoes so she stuck to it. For her the expression 'let the cobbler stick to his last' took root. And looking at her clientele, quite successfully.

The key to her success and her most important

marketing tool is 'friendliness'. Helen: "Because of my friendliness and the way I treat people, I get customers that pass it on. I do not discriminate. Sometimes there are ups and downs for sure but on the overall I cannot complain about this trade". Amatkiran does not worry at all about the competition, because, she says "I always remain positive; I never go home empty-handed".

Customers are at the right place for any job: nailing, gluing and stitching. Everything is done beautifully. "Sometimes you have some of these tough shoes, those boots. I take those home". Each job takes about an hour. Helen never hurries a job because she does not want customers to come back with "the same shoe". "They have to come with different ones". According to her it is not that difficult to obtain materials, although it is sometimes cheaper to get the stuff from Guyana, especially the nails. As long as she enjoys her work and she can make a living from it, Helen will remain a cobbler.

mooi. “Soms heb je wel van die taaie schoenen, die boots. Die neem ik dan mee naar huis.” Voor elke klus wordt ongeveer een uurtje uitgetrokken. Haastwerk is er bij Helen niet bij, want ze wil niet dat klanten met “dezelfde schoen” terugkomen. “Ze moeten met andere komen”. Moeilijk is het volgens haar niet om aan materiaal te komen, maar is het soms wel goedkoper om spullen uit Guyana te halen, vooral spijkers. Zolang ze nog plezier heeft in het werk en het nog een aardige boterham oplevert, blijft Helen schoenmaker.

Van grote vaart naar schoenmaker

Ook bij Errol Marshall (48) was het schoenmaken geen eerste beroepskeus. Als kleine jongen werd het vak hem als het ware wel met de paplepel ingegoten. Errol moest elke middag na school in de leer bij zijn grootvader om de kneepjes van het vak te leren. Dat zou voor hem op latere leeftijd een levensreddende bezigheid blijken. Na zijn studie kwam Marshall op de Grote Vaart terecht en zwierf hij jaren achtereen de wereld rond. Zestien jaar geleden kwam hij op vakantie naar Suriname en werd slachtoffer van een beroving. “Ik was toen in een klap gewoon alles kwijt”, vertelt hij.

Zeker een jaar lang zat hij berooid in Suriname en besloot toen schoenen te repareren om in zijn onderhoud te voorzien. “Ik moest iets doen om te overleven. Zo ben ik begonnen en ik ben erin gebleven”, vertelt hij.

Marshall zegt verder dat het beroep van schoenmaker met “gevoel, liefde en eer” gedaan moet worden. Niet alleen om het geld. Er is voldoende werk waar eer aan kan worden behaald naast een redelijk inkomen. De afgelopen jaren heeft hij een vaste klantenkring weten op te bouwen en de zaken lopen goed. “Alle klanten gaan tevreden weg”. Ook hij maakt zich niet druk om de concurrentie. Errol: “Het interesseert me niet. Iedereen moet leven; voor mij is er dus geen concurrentie”.

Bij de stand van Marshall tegenover Prolasco aan de Steenbakkerijstraat is er altijd wel een

klant te vinden of een passant die een babbeltje maakt. In de loop der jaren heeft hij een aantal jongens de kneepjes van het vak geleerd. Maar toch heeft hij een waarschuwing: “niet wanneer je het vak hebt geleerd en een beetje handig bent, zou je moeten denken dat je er al bent en direct een eigen ding beginnen”.

Het opdoen van ervaring is volgens hem enorm belangrijk bij dit beroep. Wat Marshall betreft,

mag er best weer een vakopleiding voor schoenmakers komen. Zo kunnen jongeren op een professionele manier het vak leren. Errol die al tegen de 50 aanleunt, houdt het voorlopig nog niet voor gezien, want het werk betaalt nog goed. “Ik heb er altijd van kunnen leven, dus ga ik gewoon door.” ➤

From the sea-going trade to being a cobbler

For Errol Marshall (48) cobbling was not the first choice of trade. As a small boy he learned the trade at his mother's knee. Every afternoon after school he had to learn the tricks of the trade from his grandfather. Later in life it would become a life saving occupation.

After his study Marshall ended up in the long-haul trade and drifted at sea for years. Sixteen years ago he came to Suriname for a vacation and became the victim of a robbery. “In one fell swoop I lost everything”, he recounts the incident.

At least for a year he was destitute in Suriname and decided to repair shoes for a living. I had to

do something to survive. That is how it all started and I kept at it”, he says. Marshall adds that the trade of cobbler should be done with “feeling, love and honor”. Not just for the money. There is enough work to gain credit by next to a reasonable income. In the past few years he was able to build a clientele and business is good. “All customers leave satisfied”. He does not worry about the competition. It does not interest me. Everybody has to make a living so for me there is no competition”.

At Marshall's stall, situated across Prolasco on the Steenbakkerijstraat Street you can always find a customer or a passer-by willing to have a chat.

Over the years he thought a number of youngsters the tricks of the trade but he has a warning : “it is not when you have learned the trade and you are somewhat handy, that you should think you have made it and start your own business”. According to him, acquiring experience is really important in this trade. As far as he is concerned a vocational training school for shoemakers could be started again. So youngsters can learn the trade in a professional manner. Errol who is pushing fifty is not stopping for the time being. “I was always able to make a living from it so I will just carry on.” ➤

ATELIER **DORÉ**
presents

www.zilverbyatelierdore.com

2010 Runway Fashion Event

"JEWELRY FROM ANOTHER WORLD."

FASHION DESIGNS

Fransoise Dissels

HAIR-ART

Rosita Rijkland

MAKE-UP-ART

Samadhi Uiterloo

SHOES

Jurgen Joval

19TH OF DECEMBER 2010 Torarica Ball Room

“Hebt u wel eens gehoord van skrati?”

“Eh, nee; ik heb geen flauw idee van wat skrati is”

“Sorry. Klinkt wel erg Surinaams, maar ik zou het echt niet weten.

Heeft het iets te maken met chocolade?”

“Skrati? Nooit van gehoord. Bedoel je soms scratchen?”

Dat zijn zo een paar antwoorden op de vraag die ik aan willekeurige voorbijgangers op straat heb gesteld. De reacties zijn zowel van Surinamers als van vreemdelingen, toeristen, zeg maar.

Sommigen, voornamelijk van de oudere generatie hebben mooie herinneringen aan skrati. Anderen, ook geboren en getogen Surinamers, hebben er nooit van gehoord. Skrati is cacao in sranan tongo, het Surinaams. Vroeger was dat een alom bekende warme chocoladedrank, die bij het ontbijt en dikwijls ook 's avonds werd gedronken. Skrati is anno 2010 vrijwel nergens meer in zijn oorspronkelijke vorm te vinden.

“Skrati? Nooit van gehoord.
Bedoel je soms scratchen?”

Daarvoor in de plaats is cacaopoeder gekomen; uit een bus. Warm water of warme melk erbij en klaar is kees. Tegenwoordig kun je zelfs koude chocola halen bij elke supermarkt. Skrati is echt iets uit de oude doos. Je kunt het draaien of keren hoe je wilt, maar qua smaak en voedingswaarde haalt geen enkele moderne chocoladedrank het bij de oude skrati.

Ellen Ligteringen

Skrati

Een vergeten lekkernij van Suriname

"Did you ever hear about skrati"?

"No, not really; I have no idea what skrati is".

"Sorry, It really sounds Surinamese, but I would not know.

Does it have something to do with chocolate"?

"Skrati? Never heard of it. Do you mean scratch"?

Those are some of the answers to the question I asked to randomly selected passers-by. The reactions are from Surinamese as well as foreigners, tourists one could say.

👉👉 **Skrati? Never heard of it.**
Do you mean scratching? 🗨️🗨️

Some people, especially those from the older generation have sweet recollections of skrati. Others, also born and raised Surinamers have never heard of it. Skrati means cocoa in Sranan tongo, the Surinamese language.

In the past it was a widely-known warm chocolate drink that was consumed at breakfast and often at night. In the year 2010 skrati is practically nowhere to be found in its original form.

It has now been replaced by cocoa powder in a can. Add warm water or milk and there you are. Nowadays you can even get cold chocolate milk in every supermarket. Skrati is really something old-fashioned. Which ever way you look at it, as far as taste and nutritional value is concerned not one modern chocolate drink is a match for the old skrati.

After the abolition of slavery, making skrati became a cottage industry, exercised as a sideline or main occupation to supplement the income or even becoming the main income respectively. In a not so distant past skrati was nearly made in every household.

A forgotten Surinamese delicacy

Na de afschaffing van de slavernij werd het skrati maken een huisvlijt, die als bijbaan of als hoofdberoep werd beoefend, waarmee het inkomen werd bijgespijkerd, respectievelijk de hele kost verdiend werd. In een niet eens zo ver verleden werd in vrijwel elk huishouden skrati gemaakt. De grondstof, plakjes cacao, werd of zelf thuis gemaakt, of kant-en-klaar bij bekende huisvlijters in de buurt gehaald. En als er niemand in buurt was die skrati maakte, kon je het nog altijd proberen bij de Chinese winkelier op de hoek. Met skrati werd dus zowel de plakjes cacao als de chocolade-drink bedoeld.

Zelf skrati maken ging zo. Cacaobonen, waar het vlies nog omheen zat, werden eerst in de zon gedroogd en daarna getoast in een grote pan, een wok. Het getoaste spul werd van het vlies ontdaan en vervolgens in een vijzel fijngestampt, of fijn gemalen in een handmolen, tot een compacte, warme en smeulige brij. De brij werd op een plank gekneed en tot een soort worst uitgerold. Dat was zo ongeveer dezelfde procedure als het rollen van deeg voor het bakken van brood. Deze worst werd platgedrukt, soms met een vork, soms met een spatel of een ander plat voorwerp. De vork werd ook gebruikt om een 'spoor' in het geplette materiaal te trekken. Niet met de tanden, maar met de platte kant. In de daarna volgende fase van het proces werd de platgedrukte brij in reepjes van zo'n 10 – 15 cm verdeeld. Dat gebeurde allemaal terwijl het materiaal nog warm was. Want als het spul was afgekoeld, het droogde aan de lucht, werd het bros en was niet meer te bewerken. Het eindproduct van dit gehele ambachtelijk proces werd in een koekblik of een trommel bewaard, maar soms ook apart in vetvrij papier verpakt, tenminste als dat voorhanden was.

Het maken van skrati was vrouwenwerk en elke skratimaker had haar eigen recept; de een voegde er suiker, nootmuskaat, peper en/of byronblad aan toe, de ander helemaal niets. De tekening van de lijnen verschildte ook per maker en was vaak als 'handelsmerk' herkenbaar.

Skrati, en nu de drank, wordt bereid door naar gelang de behoefte een of meerdere repen chocola in heet water of hete melk te brokkelen, suiker naar smaak toe te voegen en goed te roeren totdat de cacao is opgelost. Als de bonen niet fijn genoeg zijn gemalen blijft een bezinksel op de bodem van het kopje of de pot achter net als bij grof gemalen koffie. Ook daaraan kon men de skratimaker herkennen.

Al in de precolumbiaanse tijd bereidden de Inheemse bewoners van Midden- en Zuid-Amerika een drank uit cacaobonen. Volgens Azteekse legendes zouden de zaden uit het Paradijs afkomstig zijn: oude kronieken spreken van het geloof, dat de god Quetzalcoatl naar de Aarde was gereisd op een straal van de Morgenster, met een cacaoboom als geschenk aan de mensen. De uit cacao bereide drank noemden de Azteken "chocolatl" ("choco" (=schuim) en "atl" (=water). Zij waren ervan overtuigd dat deze drank wijsheid, kennis, kracht en vruchtbaarheid gaf. Montezuma, hun keizer, scheen dan ook niets anders te drinken dan chocolatl. Het hielp hem tevens 'vrouwen beter te kunnen benaderen'. Als onderdeel van een Midden-Amerikaans huwelijksritueel in de 12e eeuw werd gedronken uit een kan met schuimende chocolade.

Onze skrati vertoont veel gelijkenis met de chocolatl van de Azteken. Aan het begin van de jaren vijftig van de vorige eeuw begon het ambacht van skrati maken geleidelijk te verdwijnen. Sporadisch kan men tegenwoordig op de markt nog wel wat vinden, gemaakt door skratimakers van diverse etnische afkomst. Bijzonder jammer dat skrati uit ons menu is verdwenen. Maar dat zal ongetwijfeld ook te hebben met het uit beeld verdwijnen van de cacaoboon in stad en district. Jammer, want de nutritionele waarde en eigenschappen van de cacao zou kunnen bijdragen aan de vergroting van het bewustzijn van gezonde voeding. ➤

Cacao heeft een hoge voedingswaarde. Een cacaoboon weegt een gram. 100 gram cacao (is honderd cacaobonen) levert 245 kcal. En daarnaast zitten er veel mineralen en vitaminen in. Zoals:

- 53 gram vet
- 10,7 gram proteïnen (eiwitten)
- 78 mg calcium
- 384 mg fosfor
- 6,7 mg ijzer
- 60 ie vitamine A
- 0,5 mg vitamine B1 (thiamine)
- 0,24 mg vitamine B2 (riboflavine)
- 1,5 mg vitamine B3 (niacine c.q. nicotinezuur)

Chocolade is bovendien rijk aan flavonoiden, antioxidanten die vrije radicalen afvangen.

Cocoa has a high nutritional value. One cocoa bean weights about one gram. 100 gram of cocoa (one hundred beans) supplies 245 kcal. Additionally they contain plenty of minerals and vitamins like :

- 53 grams of fat
- 10.7 grams of proteins
- 78 mg of calcium
- 384 mg of phosphor
- 6.7 mg of iron
- 60 IU of vitamin A
- 0.5 mg of vitamin B1 (thiamin)
- 0.24 mg of vitamin B2 (riboflavin)
- 1.5 mg of vitamin B3 (niacin)

Additionally chocolate is rich in flavonoids, antioxidants that act against the effects of free radicals.

The main ingredient, slices of cocoa, were either made at home or bought ready-made from well-known housewives in the neighborhood. If nobody in the neighborhood made any you could still try to buy it at the Chinese store on the corner. Skrati meant the slices of cocoa as well as the chocolate drink.

Making skrati went like this. Cocoa beans, with the skin still attached, were first dried in the sun and then toasted in a large pan, a wok. The skin was removed from the toasted stuff and then crushed in a mortar, or ground in a hand-mill to a compact, warm en smooth mush. The glop was kneaded on a plank and rolled out into a kind of sausage. It was about the same procedure as the kneading of dough to make bread. The sausage was flattened, sometimes with a fork, sometimes with a spatula or other flat object. The fork was also used to draw a track in the flattened substance, not with the prongs but with the flat side. In the following phase of the process the flattened mush was divided in 10-15 cm strips. This was all done while the material was warm because once dried by the air it became brittle and could not be worked upon anymore. The end product of the complete traditional process was kept in a canister or a tin but sometimes wrapped individually in wax paper if available.

The making of skrati was women's work and each maker of skrati had her own recipe; some added sugar, nutmeg or pepper, other nothing at all. The drawing of the lines was different for each maker and was often recognizable as 'trademark'. Skrati, and now the drink, is prepared by crumbling one or more chocolate bars in hot water or milk, adding sugar to taste and stirring well until the cocoa is dissolved. When the beans have not been ground properly a sediment will be deposited on the bottom of the cup or the pot just like with coarse grounded coffee. This is also a way to recognize the skrati maker.

Already in pre-Colombian times native inhabitants of Central- and South-America made a drink from cocoa beans. According to Aztec legends the seeds would have come from Paradise: old chronicles mention the belief that the god Quetzalcoatl traveled to earth on a ray of the morning star, with a cocoa bean as a present to humanity. The drink made from cocoa was called "chocolatl" ("choco" (= foam, froth) and "atl" (=water). They were convinced that this drink gave them wisdom, knowledge, strength and fertility. Montezuma, their Emperor, apparently drank nothing else but chocolatl. It helped him at the same time 'to better approach women'. As part of a Central-American wedding ritual in the 12th century, foaming chocolate was drunk from a pitcher.

Our skrati exhibits much similarity with the chocolatl of the Aztecs. At the start of the fifties in the previous century the craft of making skrati slowly disappeared. Sporadically you can still find some at the market, made by people from diverse ethnicities. It is a pity that skrati has disappeared from our menus. But it certainly has to do with the vanishing of the cocoa bean in the city and the districts. It really is such a shame since the nutritional value and properties of cocoa could contribute to a greater awareness of healthy nutrition. ➤

Garden Hotel

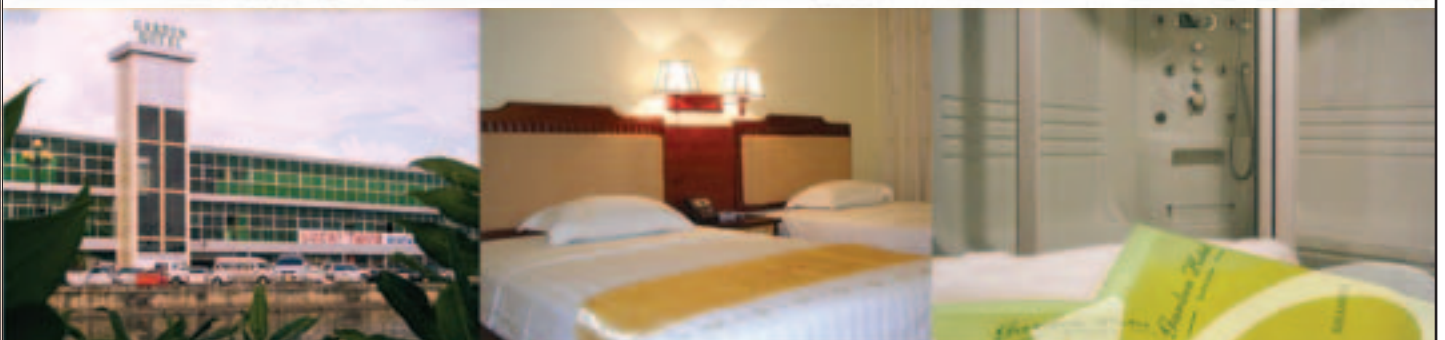
Paramaribo, Suriname

Garden Hotel, located in Paramaribo North, on the 2nd floor of Maretraite Shopping Mall and Food Court, provides you with suburban peace while downtown's commotion is within 5 minutes driving distance. Luxurious rooms, a delicious breakfast and friendly service by our professional staff will make your stay in Paramaribo an experience to be repeated as soon as you get a chance!

- TV
- telephone
- modern bathroom
- wireless internet access
- safe for documents/valuables
- mini-bar
- water cooker
- AC controllable in rooms

Shuttle to and from the airport on request. Transport within Paramaribo(> 8 persons) is free of charge.

Suriname's most exquisite business hotel

WELCOMES YOU!

Visit our website and profit from special rates

www.gardenhotel-suriname.com | reservations@gardenhotel-suriname.com

Phone: (597) 551897 Fax: (597) 551898

Address: Jan Steenstraat 118

Paramaribo, Suriname

Reistip:
Begin en/of eindig uw verblijf in Suriname op Colakreek, nog geen 5 minuten verwijderd van de internationale luchthaven, J.A. Pengel.

Colakreek
Recreatiepark

Where culture meets nature...

Palumeu
Jungle Lodge

Awarradam
Jungle Lodge

Kasikasima
Jungle Tour

Voor reserveringen: METS Travel & Tours, Dr. J. F. Nassylaan 2, Paramaribo,
Tel: (597) 477088, Fax: (597) 422332, mets@sr.net, www.surinamevacations.com

Sinds 1942

Roll Shop Joosje

Zwartenhovenbrugstraat 9 - Tel: 472606
Openingsdagen : Ma. t/m Za. van 08:00 - 22:00

Filifaal : Johannes Mungrastraat 21 - Tel: 530761
Openingsdagen : Ma. t/m Za. van 08:00 - 20:30

SURAIR CATERING SERVICES N.V.

SURAIR CATERING SERVICES N.V., IS AN INTERNATIONAL HACCP CATERING COMPANY WITH AIRLINE CATERING AND RELATED BUSINESS ACTIVITIES AS MAIN FOCUS.

J.A. Pengel International Airport - District Para - Suriname - South America
Tel/Fax: (597) 6325355 / (597) 6325287 / e-mail: services@suraircatering.com

de plantage

Groot-Westverbinding km 23,5 - Commewijne - Suriname - +597(0) 356567
www.deplantagecommewijne.com

Budget

Rent a Car

Phone : 597- 473686
597- 457363

Enjoy Suriname with Budget
www.budgetsuriname.com

Pepe

Natuurpark vol toeristische attracties

Plantage Peperpot in het district Commewijne is een van de weinige nog overgebleven plantages in Suriname waar de bezoeker oog in oog staat met de restanten van de rijke historie van het plantageleven in Suriname. Te noemen zijn een koffie- , cacao- en citrusaanplant, de gerestaureerde directeurswoning, de beheerderswoning, de koffieloods en de fabriek (uit 1778) met familiewapen, slavenwoningen en een kampong woongemeenschap.

Desi Truideman

rpot

A nature park bursting with tourist attractions

The plantation Peperpot in the district of Commewijne is one of the few remaining plantations in Suriname where the visitor comes face to face with the remnants of the rich plantation life in Suriname. Worth mentioning are a coffee-, cocoa- and citrus plantation, the renovated directors' residence, the manager's residence, the coffee shed and the plant (from 1778) with family coat of arms, the slave accommodations and a kampung community.

Een bezoek aan Peperpot is voor de toerist een belevenisvolle onderneming. Op de plantage is recentelijk ook een natuurpark aangelegd waar de bezoeker in het secundair bos kan genieten van de weelderige flora en fauna. Natuurlijke liefhebbers en bird watchers komen er ruimschoots aan hun trekken.

Het Wereld Natuurfonds (WWF) heeft een belangrijke bijdrage geleverd bij de aanleg van het natuurpark en aanverwante voorzieningen. In het park is een 3,2 kilometers lange wandel- en fietspad aangelegd dat langs een der kanalen van de aangrenzende plantage Mopentibo loopt.

Tussen de struiken en bomen in het Natuurpark hebben veel vlinders en libellen, een grote verscheidenheid aan vogelsoorten, aapjes en luiaarden hun habitat. De verschillende bomen en planten zijn van naambordjes voorzien zodat ze makkelijk te ontdekken en te herkennen zijn.

In het plantagebos treft men inheemse en exotische planten aan zoals bamboe (*bambusa vulgaris*), die lang geleden uit Azië werden ingevoerd, de boskalebas, de kankantrie, rode palulu, mispel enz. Onder de grote verscheidenheid aan vogels bevinden zich toekans met een ivoorkleurige band langs de zwarte, lange snavel, de wegbuizerd, uilen, haviken, papegaaien, spechten, groene ibissen en nog veel meer.

Zo wordt de bezoeker geconfronteerd met de biodiversiteit in het park. Langs de paden zijn zitbanken geplaatst.

De directeurswoning is geheel gerestaureerd en volledig ingericht en wordt verhuurd aan mensen die op hun gemak van de bezienswaardigheden op Peperpot willen genieten. Een prettige bijkomstigheid is dat Peperport vanuit Paramaribo gemakkelijk is te bereiken.

De tocht gaat over de Wijdenboschbrug en de Oost-Westverbinding. Na ongeveer 2 kilometer van deze hoofdweg rechtsaf de Pandit Murliweg in, die aansluit op de Weg naar Peperpot. Een alternatieve route is weg tegenover de politiepost van Meerzorg in te slaan.

Peperpot ligt aan de rechteroever van de Surinamerivier en is een van de oudste plantages uit de Surinaamse geschiedenis. Hij is door de Engelsen aangelegd en bestond al voor de verovering van Suriname door de Zeeuwen onder leiding van Abraham Crijnsen in 1667. Aanvankelijk werden er koffie, cacao en tabak verbouwd. Later ook citrus. Na de emancipatie in 1863 werden contractarbeiders uit India en Indonesië ingezet en werd ongeveer 1600 ha in cultuur gebracht. In 1998 zijn alle bedrijfsactiviteiten gestaakt vanwege onvoldoende rendement. Op Peperpot wonen nu nog zo'n 200 personen, voornamelijk nakomelingen van Javaanse contractarbeiders. Peperpot is deel van de grotere plantage Mariënborg, die een totale oppervlakte van 6.500 ha beslaat.

A visit to Peperpot is an adventurous undertaking for the tourist. Recently a nature park was laid out on the plantation where the visitor can enjoy the lush flora and fauna in the secondary or second-growth forest. Nature lovers and bird watchers will get more than their money's worth. The World Wildlife Fund has made a generous contribution to the establishment of the park and adjoining facilities. A 2-mile long foot- and bike path running along one of the canals of the neighboring plantation Mopentibo was built in the park.

Between the undergrowth and trees in the nature park various butterflies and dragonflies, a large diversity of bird species, monkeys and sloths have their habitat. The different trees and plants carry a name tag so they are easily discovered and recognized. In the plantation forest native and exotic plants like bamboo (*bambusa vulgaris*), imported long ago from Asia, the forest calabash, the Ceiba tree, medlar tree, etc. Among the great variety of birds are toucans with an ivory banded black, long bill, the roadside hawk, owls, goshawks, parrots, woodpeckers, green ibises and many more. This way the visitor is confronted with the biodiversity in the park. Along the foot paths benches have been placed.

The director's residence has been completely restored and furnished and is rented to visitors who want to enjoy the sights at Peperpot at their own leisure. Another pleasant consideration is that it is easily accessible from Paramaribo. A trip will take us across the Wijdenbosch bridge and the East-West connection. After about a mile on this main road take a right at the Pandit Murli road that connects to the Road to Peperpot. An alternative route is to take the road opposite the police station of Meerzorg.

Peperpot lies at the right bank of the Suriname River and is one of the oldest plantations in Surinamese history. It was established by the English and existed before the conquest of Suriname by the Zealanders led by Abraham Crijnssen in 1667. Originally coffee, cocoa and tobacco were cultivated, later citrus as well. After the abolition of slavery in 1863 contract laborers

De plantagelandbouw is meer dan drie eeuwen de grondslag geweest van de economie van Suriname. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de aanleg van plantages met alle daarbij behorende infrastructuur, grote invloed heeft uitgeoefend op de regionale architectuur. De directeurswoning, de koffiefabriek en de koffieloods, staaltjes van vernuftige bouwkunst uit het verleden, zijn nog volledig intact.

Meer ontwikkelingen

Ook de andere opstallen op de plantage, zoals loodsen en kampongwoningen zijn gerestaureerd. Het ligt in de bedoeling om op de tweede verdieping van de koffieloods een museum en educatief centrum in te richten. In het kader van de verdere ontwikkeling van het toerisme, met name in Commewijne, wordt gedacht aan het uitzetten van een toeristenroute waarin de vestigingen Nieuw-Amsterdam, Mariënborg, Fredrikshoop, Alliance, Braamspunt, en Paramaribo zijn opgenomen.

Op al deze locaties zijn genoeg historisch interessante en objecten te vinden, die volgens kenners het bezichtigen waard zijn, ook vanuit educatief oogpunt. ➤

from India and Indonesia were put in and 1600 hectares put into cultivation. In 1998 all activities were ceased due to insufficient returns. About 200 people are still living at Peperpot, mainly descendants from Javanese contract laborers. Peperpot is part of the greater Mariënborg plantation that covers about 6,500 hectares.

For more than three centuries the plantation agriculture was the basis of the economy in Suriname. It is not surprising therefore that the establishment of plantations with the accompanying infrastructure has greatly influenced the regional architecture. The director's residence, the coffee plant and the coffee shed which are samples of ingenious architecture from the past, are still intact.

Other developments

The other buildings on the plantation, like sheds and kampong dwellings have been restored as well. The idea is to equip the second storey of the coffee shed as a museum and educational center.

Within the scope of further development of tourism in Commewijne, the intention is to chart a tourist route including the settlements Nieuw Amsterdam, Mariënborg, Frederikshoop, Alliance, Braamspunt, and Paramaribo.

According to experts there are enough historically interesting objects to be found on these locations that are worth visiting, also from an educational point of view. ➤

NEED SURINAMESE DOLLARS?

Visit the

HAKRINBANK CHANGE MACHINE & ATM

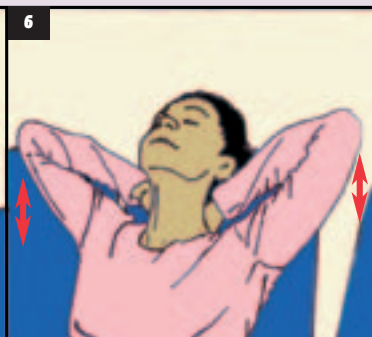
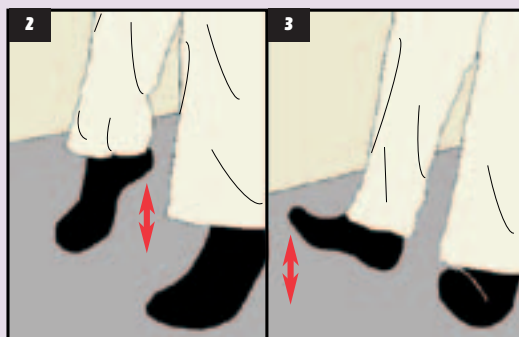
conveniently located in our branch
at the **J.A. Pengel International Airport.**

HAKRINBANK N.V.

CITY / COUNTRY	ADDRESS	PHONE / FAX
PARAMARIBO		
HEAD OFFICE Suriname	Mr. Jagernath Lachmonstraat 136 P.O. Box 2029 e-mail : publicrelations@slm.flm.sr	(597) 465700 Fax : (597) 491213
Flight Information Reservations and Reconfirmations Cargo Office	Dokker Sophie Redmondstraat 219 Dokker Sophie Redmondstraat 219 e-mail : surair.orgcargo@slm.flm.sr	(597) 433111 (597) 432700 Fax : (597) 434723 (597) 433636 Fax : (597) 433636
NIJEUW NICKERIE Reservations and Reconfirmations	R.P. Elhamstraat 82a	(597) 0231359 Fax : (597) 0210350
AIRPORT OFFICE	J.A. Pengel International Airport	(597) 0325181 Fax : (597) 0325292
THE NETHERLANDS AMSTERDAM MAIN OFFICE	NATIONAL PHONE M. Hanenbergstraat 17 - Osdorp 1068 GT - AMSTERDAM P.O. Box 9521 - 1008 GA - Amsterdam e-mail : businesscenter@slm.nl Weteringschans 165 e-mail : sms.py@slm.nl	0900-8050 (31) 020-6262897 Fax : (31) 020-6264548
Reservations and Reconfirmations SCHIPHOL OFFICE Cargo Office	Terminal West, Kamer C737 Terminal West, Kamer C737 e-mail : slmsapi@slm.nl	(31) 020-6262960 Fax : (31) 020-4214835 (31) 020-6480333 Fax : (31) 020-6530413
ROTTERDAM Reservations and Reconfirmations	Nieuwe Binnenweg 10-H e-mail : rtm.py@slm.nl	(31) 010-4364200 Fax : (31) 010-4366033
THE HAGUE Reservations Reconfirmations	Piet Heinstraat 19 e-mail : hagg.py@slm.nl	(31) 070-3560900 Fax : 070-3643995
MIAMI	Toll free 7270 NW 12th street, 5/255 Miami, FL 33126 e-mail : info@flysurinamairways.net Miami International Office	866-992-4623 (1-305) 599-1196 Fax : (1-305) 591-3466 (1-305) 675-8740 Fax : (1-305) 670-8742 (1-305) 526-3183 Fax : (1-305) 671-5889
Cargo office	1701 NW 66th Ave, Miami, FL 33122 e-mail : info@flysurinamairways.net	
ARUBA Reservations and Reconfirmations	Masun Building Rockefellerstraat 1- H e-mail : info@surinamairwaysaruba.com	(297) 5827896 Fax : (297) 5827895
BARBADOS Reservations and Reconfirmations	Reservation Services Limited "Europa" Palm Avenue, Sunset Crest - St. James e-mail : talpan@caribsurf.com	(246) 432 8486 Fax : (246) 432 5621
BELEM Reservations and Reconfirmations Airport Office	Aeroporto Internacional de Belém Av. Julio Cesar S/N sala 01-A e-mail : surinam@amazon.com.br Aeroporto Internacional de Belém	(5591) 3210 6435 3210 6436 / 32106439 Fax : (5591) 3210 6435 (5591) 3210 6284 Fax : (5591) 3210 6283
CURACAO Reservations and Reconfirmations	F.D. Rooseveltweg 505B Willemstad e-mail : surair.cur@interseeds.net	(5999) 8689600 (5999) 8694360 Fax : (5999) 8689674
CAYENNE Reservations and Reconfirmations Airport Office	Atlas Voyages 15 Rue Louis Blanc 97300 Cayenne e-mail : atlas.voyages.guy@wanadoo.fr valerie.atlas@orange.fr Aéroport de Rochambeau	(594) 594 293000 594 293001 / 594 293002 Fax : (594) 594 305786
GEORGETOWN Reservations and Reconfirmations	Cara Suites 176 Middle & Waterloo streets e-mail : surinamairways@wilderness-explorers.com	(592) 225 4894 / 225 3473 / 225 2679 Fax : (592) 226 2985
PORT OF SPAIN Reservations and Reconfirmations Airport Office Cargo Office	24 Fitzgerald Lane e-mail : surinamairways@tstt.net.tt Pierco International e-mail : surairposapi@tstt.net.tt Pierco International	(868) 627 0182 / 627 4747 Fax : (868) 627 1936 (868) 689 4770 Fax : (868) 689 0495 (868) 689 5285 (868) 689 4076 Fax : (868) 689 5194

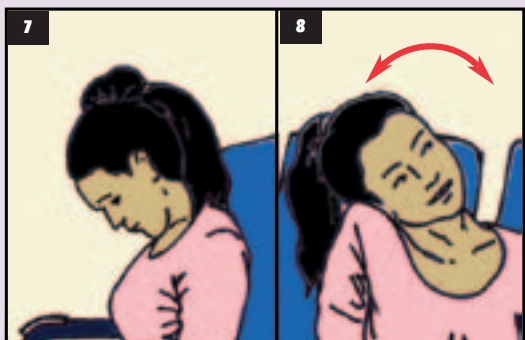
visit us at www.flyslm.com

Fit tijdens de vlucht

Blijf in beweging, voor soepele gewrichten, een goede bloedsomloop en een ontspannen gevoel tijdens uw vlucht. Succes!

1. Zit ontspannen in uw stoel met een rechte rug en de voeten plat op de vloer. Adem vijf tellen in. Houd vijf tellen vast. Adem vijf tellen uit. Herhaal dit drie keer. Adem vijf tellen in. Adem vijf tellen uit. Houd vijf tellen vast. Herhaal dit drie keer. Adem vijf tellen in en houd vijf tellen vast. Adem vijf tellen uit en houd vijf tellen vast. Herhaal dit drie keer.
2. Zet de ballen van uw voeten stevig op de grond en licht uw hielen op. Vindt u deze oefening te gemakkelijk, plaats dan uw tas op uw bovenbenen. Ga door tot u moe bent.
3. Houd uw hielen stevig op de grond en wijs met uw tenen naar het plafond. Deze oefening kunt u doen zolang u wilt!
4. Sla de benen over elkaar. Maak cirkels met de hangende voet. Ga door tot u moe bent en wissel dan van been.
5. Sla uw handen ineen. Breng uw armen zo hoog mogelijk boven het hoofd, met de palmen naar het plafond. Herhaal vier keer.
6. Sla uw handen in elkaar achter de nek. Steun uw nek met de handen en duw de ellebogen rustig omhoog. Herhaal vier keer.
7. Breng de kin langzaam naar de borst en haal drie keer diep adem. Herhaal dit vijf keer.
8. Breng uw linker oor zo ver mogelijk naar de linkerschouder. Breng daarna uw rechter oor zo ver mogelijk naar de rechterschouder. Doe deze oefening langzaam en herhaal vijf keer naar beide kanten.
9. Laat de armen rustig langs uw lichaam rusten. Rol de schouders acht keer naar voren en acht keer naar achteren. Trek daarna uw schouders op. Dat mag tegelijk of een voor een. Houd zes tellen vast en laat de schouders daarna rustig vallen. Vier keer herhalen.
10. Strek uw armen voor u uit. Houd de handpalmen naar beneden. Kantel de palmen tien keer naar voren en vervolgens tien keer naar u toe.
11. Kiss the stars. Rol uw hoofd langzaam naar achteren. Als u dit goed doet, voelt u het van kin tot schoudergewricht. Laat uw hoofd langzaam van links via het midden naar rechts rollen. Maak ondertussen kusbewegingen in de lucht. Ga vervolgens van rechts naar links. Herhaal tien keer.

Fit while flying

Keep moving for flexible joints, a good blood circulation and a relaxed feeling during your flight.

1. Sit relaxed in your chair with the back straight and your feet flat on the floor. Inhale for five counts, hold for five counts, then exhale for five counts. Repeat this exercise three times. Inhale for five counts, exhale for five counts, hold for five counts. Repeat this exercise three times. Inhale for five counts, hold for five counts, exhale for five counts, hold for five counts. Repeat this exercise three times.
2. Place the balls of your feet firmly on the floor and lift your heels. If you don't find this exercise challenging enough, put your carry on bag on your thighs. Continue until you are tired.
3. Plant your heels firmly on the floor and point your toes to the ceiling. You can do this exercise as long as you wish.
4. Cross your legs. Rotate your dangling foot in a circle. Continue until you are tired then switch to the other leg.
5. Clasp your hands together. Lift your hands as high as possible above your head, with your palms pointing to the ceiling. Repeat this exercise four times.
6. Bring your hands together behind your neck. Support your neck with your hands and slowly push up your shoulders. Repeat four times.
7. Slowly bring your chin to your chest and take three deep breaths. Repeat this exercise five times.
8. Bring your left ear to your left shoulder as much as your can. Then bring your right ear to your right shoulder as much as possible. Do this exercise slowly and repeat five times on each side.
9. Let your arms rest calmly alongside your body. Rotate your shoulders eight times forward and eight times backwards. Then lift your shoulders, one by one, or both simultaneously. Hold this position for five counts then slowly lower your shoulders. Repeat four times.
10. Stretch your arms to the front. Point your palms downwards. Turn your palms ten times to the front, then ten times towards you.
11. Kiss the stars! Slowly tilt your head back. If you're doing this correctly you should feel the burning from your chin to your collar bone. Slowly roll your head from the left to the center then to the right. In the meantime make kissing motions in the air. When you've finished, repeat the action from right to left. Repeat ten times.

1-84 en Cours de Actualisation

Voor aankomst in de Verenigde Staten van Amerika moeten alle reizigers (met uitzondering van Canadezen en Amerikaanse permanente ingezetenen) het I-94 formulier (wit formulier) invullen.

Reizigers uit de landen die deelnemen in het Visa Waiver Program moeten zich voor aanvang van hun reis elektronisch registreren op

<https://doi.org/10.1016/j.jmb.2019.05.001>

Let erop dat u alle vragen beantwoordt en het formulier tekent en dateert waar dat op de achterzijde van het formulier is aangegeven.

Het I-94 formulier wordt tijdens de vlucht uitgedeeld.

DR. JANE AARHØFT

Alle passagiers (of één per gezin) dienen vóór aankomst in de Verenigde Staten het Douane aangifteformulier (blauw) in te vullen. Het formulier wordt tijdens de vlucht uitgedeeld. Het dient in het engels in hoofdletters te worden ingevuld. Let u erop dat u op de voorzijde uw handtekening plaatst.

1. Achternaam	Tweede voornaam		
2. Voornaam	Dag	Maand	Jaar
3. Geboortedatum	Aantal familiesleden dat samen met u reist		
4. a) V.S. Straatladres (hotel/aankomstbestemming)			
b) Stad	c) Staat		
5. Paspoort uitgegeven door (land)			
6. Paspoortnummer			
7. Woonplaats			
8. Landen bezocht op deze reis vóór aankomst in de V.S.			
9. Luchtvaartmaatschappij / Vluchtnummer en naam van het vliegtuig			
10. Het hoofddoel van deze reis is zakelijk	Ja / Nee		
11. Ik (wij) breng(en)			
a) fruit, groente, planten, zaden, voedsel, insecten	Ja / Nee		
b) vissen, dieren, dierlijke / natuurlijke producten	Ja / Nee		
c) ziekte agens, kweek, slakken	Ja / Nee		
d) aardolie of zijn in een boerdorp / fiskerij / landbouw gemeent	Ja / Nee		
12. Ik ben (wij zijn) in de nabijheid geweest (zoals het aanvragen of behandelen) van een	Ja / Nee		
13. Ik vervoor (wij vervoor(en) valuta of monetair instrumenten voor een waarde van meer dan US\$ 10,000 of vreemde legersaats	Ja / Nee		
(zie definie van monetair instrumenten aan de voorzijde)			
14. Ik heb (wij hebben) commerciële koopwaar	Ja / Nee		
(verkoopartikelen, monsters voor het verkrijgen van bestellingen of goederen die niet beschouwd worden als persoonlijke bezittingen)			
15. Ingevoert(en) - de totale waarde van alle goederen, inclusief commerciële koopwaar die ik (wij) gekocht of aangeschaft hebben in het buitenland (inclusief geschenken voor iemand anders, maar niet gepost naar de V.S.) en de V.S. binnenbrengen is \$			
\$ (bezoeken) - de totale waarde van alle artikelen die in de V.S. blijven, inclusief Commerciële koopwaar is \$			

Lees de voorschriften aan de achterkant van dit formulier.
Ruimte is voorzien om alle items te vermelden die u moet aanpakken.

IK HEB DE BELANGRIJKE INFORMATIE AAN DE KEERZIJDE VAN DIT FORMULIER GELEZEN EN HEB EEN WAARHEIDSGETROUWE VERKLARING AFGELEGD.

Handtekening

Datum (dag/maand/jaar)

U.S. Customs and Border Protection		Form 1000-1000	
Customs Declaration		Form 1000-1000	
Each arriving traveler or responsible family member must provide the following information only (ONLY a written declaration per family is required)		Form 1000-1000	
1. Family Name PIQUE		Form 1000-1000	
First (Given) MILDRED		Middle M	
2. Birth date Day 25 Month 12 Year 59		Form 1000-1000	
3. Number of Family members traveling with you 7		Form 1000-1000	
4. (a) U.S. Street Address (Do not include apartment)		Form 1000-1000	
HOLIDAY INN		Form 1000-1000	
(b) City MIAMI		(c) State FLORIDA	
5. Passport issued by (country) GUININEE		Form 1000-1000	
6. Passport number R189334		Form 1000-1000	
7. Country of Residence GUININEE		Form 1000-1000	
8. Commerce stated on this trip prior to U.S. arrival		Form 1000-1000	
9. Airline/Flight No. or Vessel Name CLM4973		Form 1000-1000	
10. The primary purpose of this trip is business		Yes	No
11. I am (I we) are bringing:		Form 1000-1000	
(a) drugs, vegetables, plants, seeds, food, animals		Yes	No
(b) insects, animals, animal/wildlife products		Yes	No
(c) disease agents, cell cultures, media		Yes	No
(d) and/or have been on a boat/travel agency		Yes	No
12. I have (We have) been in close proximity of such as touching or handling livestock		Yes	No
13. I am (We are) carrying currency or monetary instruments over \$10,000 U.S. or foreign equivalent (no definition of monetary instrument on reverse)		Yes	No
14. I have (We have) commercial merchandise (articles for sale, samples and/or soliciting orders, or goods that are not considered personal effects)		Yes	No
15. Residents — the total value of all goods, including commercial merchandise I/we have purchased or acquired abroad, (including gifts for someone else, but not items mailed to the U.S.) and articles brought to the U.S. is \$		Form 1000-1000	
Visitors — the total value of all articles that will remain in the U.S., including commercial merchandise is \$		Form 1000-1000	
Read the instructions on the back of this form. Space is provided to list all the items you must declare.			
I HAVE READ THE IMPORTANT INFORMATION ON THE REVERSE SIDE OF THIS FORM AND HAVE MADE A TRUTHFUL DECLARATION.			
Signature		Date 25 / 05 / '09	
Use Official Use Only		Official Use Only	

[illegible][illegible]

1. Achternaam / Family name
2. Voornaam / First name
3. Geboortedatum (Dag/Maand/Jaar) / Date of birth (Day/Month/Year)
4. Land van staatsburgerschap / Country of Citizenship
5. Sexe (man of vrouw) / Sex (male or female)
6. Datum van Paspoort uitgifte / Passport issue date
7. Verval datum Paspoort / Passport expiration date
8. Paspoortnummer / Passport number
9. Luchtvaartmaatschappij en vluchtnummer / Airline and Flight number
10. Land van residentie / Country where you live
11. Laatste instapplaats / City where you boarded
12. Plaats van visum-verstrekking / City where Visa was issued
13. Datum van afgifte (Dag/Maand/Jaar) Date issued (Date/Month/Year)
14. Adres tijdens verblijf in de V.S. (straat en huisnummer) / Address while in the United States (number and street)
15. Stad en Staat / City and State
16. Telefoonnummer van uw verblijfplaats in de V.S. / Telephone number in the U.S. where you can be reached
17. E-mail adres / E-mail address
18. Achternaam / Family name
19. Voornaam / First name
20. Geboortedatum (Dag/Maand/Jaar) / Date of birth (Day/Month/Year)
21. Land van staatsburgerschap / Country of Citizenship

Suriname in feiten

Ligging

Suriname ligt in Zuid-Amerika, net iets ten noorden van de evenaar. In het zuiden grenst het aan Brazilië, in het noorden aan de Atlantische Oceaan, in het oosten aan het Franse overzeese departement Frans-Guyana en in het westen aan de voormalige Britse kolonie Guyana.

Hoofdstad

Aan de linkeroever van de brede Surinamerivier ligt de hoofdstad Paramaribo. De naam zou zijn afgeleid van Parmurbo, een inheems dorpje uit de zeventiende eeuw. Paramaribo is een uitgestrekte stad met weinig hoogbouw. Het historische stadscentrum kenmerkt zich door witgeschilderde monumentale houten panden met een onderbouw van rode bakstenen. Vanwege de historische waarde plaatste de VN-cultuurorganisatie UNESCO de binnenstad in 2002 op de Werelderfgoedlijst.

Naam

In de drie Guyana's woonde ooit de inheemse stam 'Surinen'. Naar deze stam zou Suriname zijn genoemd.

Oppervlakte

Suriname heeft een oppervlakte van zo'n 164.000 vierkante kilometer (circa vier keer zo groot als Nederland!). Een groot deel van het land is bedekt met ongerept tropisch regenwoud.

Bevolking

Suriname heeft ongeveer een half miljoen inwoners met voorouders uit alle windstreken. De gevarieerde samenstelling van de bevolking vindt haar oorsprong in de koloniale tijd. De oorspronkelijke bewoners, de inheemsen, kregen te maken met Europese (vooral Nederlandse) overheersing. Vanaf 1650 stuurden de koloniale machthebbers Afrikaanse negers als slaven naar Suriname. Hun nakomelingen worden tegenwoordig aangeduid als Afro-Surinamers of creolen. De Marrons zijn afstammelingen van weggelopen slaven. Rond en na de afschaffing van de slavernij, in 1863, kwamen contractarbeiders uit India, Indonesië en China naar Suriname om te werken op de plantages. In de koloniale tijd vestigden zich ook Joden, Libanezen en Europeanen zich in Suriname. Na die tijd kwamen er ook Haïtianen, Brazilianen, Chinezen en Guyanezen.

Talen

De officiële taal is het Nederlands, maar Suriname kent nog zo'n twintig andere talen. De lingua franca, de algemene omgangstaal, is het Sranan Tongo, met woorden van Afrikaanse, Engelse, Portugese en Nederlandse oorsprong. Het Sarnami is een Surinaamse variant van het Hindi die veel wordt gebezigd door de Hindostanen, de Surinamers van Indiase afkomst. Ook veel Javanen, Chinezen, Marrons en Inheemsen spreken nog hun eigen taal of een variant daarvan.

Klimaat

Suriname heeft een tropisch, vochtig klimaat, met temperaturen die variëren van 23 graden ('s nachts) tot 37 graden Celsius ('s middags). Er zijn droge en natte seizoenen.

Staatsbestel

Een democratische republiek met een president aan het hoofd. De Nationale Assemblée, het hoogste politieke orgaan, telt 51 volksvertegenwoordigers.

Munteenheid

De Surinaamse Dollar (SRD) is gelijk aan 100 centen. Sommige hotels en grote winkels accepteren vreemd geld en creditcards. Vreemde valuta kunt u veilig wisselen bij de handelsbanken en cambio's. Geldtransacties op straat zijn af te raden. Met sommige bankpasjes kunt u Surinaamse Dollars pinnen bij de geldautomaten.

Electriciteit

Vrijwel overal 110/127 volt/ 60 hertz. Grote hotels beschikken doorgaans ook over aansluitingen voor 220 volt

Transport

Het Surinaamse wegnnet bestaat uit verharde en onverharde wegen met een totale lengte van 9.000 kilometer. Het verkeer rijdt links. Het Nationaal Vervoers Bedrijf en particuliere lijnbussen verzorgen openbaar busvervoer. Daarnaast zijn er veel taxibedrijven. Ook zijn op verschillende adressen in Paramaribo fietsen te huur. Internationale vluchten landen op de Johan Adolf Pengel International Airport, zo'n 45 kilometer ten zuiden van Paramaribo. Van de luchthaven Zorg en Hoop in Paramaribo vertrekken vliegtuigjes en helicopters naar airstrips (kleine vliegveldjes) in het binnenland. De rivieren van Suriname zijn over het algemeen goed bevaarbaar.

Telecommunicatie

In Paramaribo, de kuststrook en in sommige binnenlandse dorpen staan telefooncellen. Belkaarten zijn te koop bij het telecommunicatiebedrijf Telesur, bij postkantoren en bij de meeste buurtwinkels en supermarkten. U kunt zich ook laten (terug)bellen in zo'n telefooncel; het nummer staat op de gele overkapping. Het internationale toegangsnummer tot Suriname is 00597.

Collect belt u via 156 (naar de Verenigde Staten) en 157 (naar Nederland). Doet u dat met een mobiele telefoon, dan worden lokale gesprekskosten afgetrokken van uw beltegoed. Het gebruik van een buitenlands gsm-toestel kan, maar is erg duur. Wilt u tegen binnenlands tarief bellen, dan kunt u de eigen SIM-kaart tijdelijk vervangen door een Surinaams exemplaar. Het is dan wel handig om een regiovrij (SIM-lockvrij) toestel mee te nemen. Een SIM-kaartje koopt u voor 5 US-dollar bij Telesur en bij telefoonwinkels. U dient zich wel te legitimeren.

Wilt u internetten? In Paramaribo vindt u in elke wijk een of meer internetcafés. In sommige districten kunt u eveneens een bezoekje aan cyberspace brengen.

Vereisten voor binnenkomst

Een geldig paspoort en eventueel een geldig visum. De vreemdelingendienst van de politie vindt u op de hoek van de Mr. J. Lachmonstraat en Dr. Ir. H.S. Adhinstraat, in het gebouw van het ministerie van Openbare Werken. Telefonisch bereikt u de vreemdelingendienst via 532109. Een vaccinatiebewijs tegen gele koorts en cholera is alleen nodig als u uit een besmet gebied komt.

Accommodatie

Paramaribo heeft verschillende grote hotels met goed voorziene kamers en airconditioning. De kwaliteit van kleinere hotels, pensions en guesthouses is doorgaans redelijk. Verder is er een groeiend aanbod van vakantiewoningen en appartementen. Ook het westelijke stadje Nieuw-Nickerie beschikt over hotels, pensions, guesthouses en huurwoningen. Elders in de kuststrook staan eveneens enkele hotelletjes en guesthouses. In het binnenland is de accommodatie doorgaans iets eenvoudiger. Sommige dorpen beschikken over een logeergebouw, maar er zijn ook lodges in fascinerende natuurgebieden. Dichterbij de stad kunt u terecht in verschillende vakantieparken.

Cuisine

Het aanbod van de vele restaurants en eethuisjes is bijzonder gevarieerd. Geniet van smakelijke Javaanse, Chinese, Creoolse, Hindostaanse, Koreaanse en Europese gerechten, of kies voor de internationale kaart.

Kleding

In het vochtige klimaat is lichte, katoenen kleding bijzonder aan te bevelen. De meeste bezoekers vinden het prettig om dagelijks een aantal keren te douchen en schone kleren aan te trekken.

Drinkwater

In Paramaribo is het kraanwater lekker en prima drinkbaar. Gebotteld Surinaams water van goede kwaliteit is overal verkrijgbaar.

Gezondheid

Suriname beschikt over moderne ziekenhuizen, goed opgeleide artsen en gezondheidswerkers. Diverse apotheken in stad en district zorgen voor voldoende aanvoer van medicamenten. Bent u van plan, het diepe binnenland te bezoeken, informeer dan tijdig naar de juiste malariakuur! Recente informatie vindt u bij het

Facts about Suriname

Geographic Location

Suriname is situated on the continent of South America just North of the Equator. The country is bordered in the South by Brazil, in the North by the Atlantic Ocean, in the East by the French Overseas Department French Guyana and in the West by the former British colony Guyana.

Capital

On the West Bank of the broad Suriname River lies the Capital city Paramaribo. The name is supposedly derived from 'Pamurbo' - an indigenous village dating back to the seventeenth century. Paramaribo is an extended city with few tall buildings. Its white-painted monumental buildings with a foundation of red brick distinguish the historic city center. In 2002, because of its historical importance, the UN Cultural Organization UNESCO placed the inner city of Paramaribo on the World Heritage List.

Name

In all three Guyanas, there once lived the indigenous people named 'Surinen'. From this word, the name Suriname is probably derived.

Surface Area

Suriname has a surface area of approximately 164,000 sq. kms. (about four times the size of Holland). A large part of the country is covered by unspoiled tropical rain forest.

Population

Suriname has approximately half a million inhabitants whose forefathers came from all over the world. The varied composition of the population dates back to the colonial period. The original inhabitants, the indigenous Amerindian people had to deal with European domination, with particular reference to Dutch dominance. Ever since 1650 the colonial rulers forced Africans into slavery and sent them to Suriname. Their descendants are known as Afro-Surinamers or Creoles. The Maroons are descendants of runaway slaves. After the abolition of slavery in 1863, contract laborers from India, Indonesia and China came to work on the Suriname plantations. During the colonial period Jews, Lebanese and Europeans immigrated to Suriname and long afterwards, Haitians, Brazilians, Chinese and Guyanese decided to make Suriname their home.

Language

The official language is Dutch, but Suriname recognizes about twenty other languages. The 'Lingua Franca', the colloquial language is Sranan Tongo, with words originally from Africa, English, Portuguese and Dutch. Sarnami is a Surinamese variant of Hindi that is freely spoken by the Hindustanis (Surinamese descendants of Indian immigrants). Javanese, Chinese, Maroons, as well as the indigenous people speak their original languages or a variation thereof.

Climate

Suriname has a humid, tropical climate with temperatures ranging from 23 degrees Celsius at night up to 37 degrees Celsius in the afternoons during some months of the year. There are dry and wet seasons.

Government

Suriname is a democratic republic headed by a President. The National Assembly has 51 Parliamentarians.

Currency

The Surinamese Dollar (SRD) is equal to 100 cents. Some hotels and large department stores accept foreign currency and credit cards. Foreign currency can safely be exchanged in commercial banks and cambios. Money transactions on the street are not advised. With some bank passes, one can acquire Suriname dollars at the automatic cash machines.

Electricity

Almost everywhere there is 110/127 volt 60 hertz. The larger hotels generally also have 220 volt connections.

Transport

The Suriname road network consists of asphalted as well as sand roads, with a total length of 9,000 kilometers. There is left-hand traffic. The National Transportation Company as well as private bus operators provide public bus transportation. In addition, there are several taxi companies and several places in Paramaribo also have cycles for hire. Foreign aircraft, in general, use the Johan Adolf Pengel International Airport located about 45 km. South of Paramaribo. From the local Zorg-en Hoop airport in Paramaribo, small aircraft and helicopters depart regularly to interior airstrips. Suriname's rivers are navigable.

Telecommunications

In the city of Paramaribo, along the coastal area and also in some interior villages, telephone booths are located. Calling cards can be bought at the Telephone company Telesur, post offices and in many neighborhood shops and super markets. You may also be 'called back' at any of the telephone booths; the number is painted on the roof. The international code for Suriname is: 00597. You can also call collect via 156 (U.S.A) and 157 (Holland). However, if you do that with a mobile telephone, the local telephone call costs will be deducted from your telephone card balance.

Usage of a foreign gsm cellular phone is possible, but is very expensive. If you desire to call using the local rate, you'll have to exchange your SIM card temporarily for a Surinamese calling card. It is therefore a practical idea to bring along a regional free (SIM-lock free cell phone). A SIM card costs \$5.00 US at Telephone stores. Be sure to have some form of identification handy. Do you want to go online? Every area of Paramaribo has a few internet cafes. In some areas you can even enter cyberspace.

Entry Requirements

A valid passport is needed, and if required a valid visa. The Police administered Department for foreigners is located in the building of the Ministry of Public Works on the corner of the Mr. J. Lachmonstraat and the Dr. Ir. H.S. Adhinstraat. This office can be reached by telephone: 532109. A vaccination certificate against yellow fever and cholera is only required when you arrive from an infected area.

Accommodation

Paramaribo has various large hotels with well-appointed comfortable air-conditioned rooms. The quality of smaller hotels, pensions and guesthouses is passable. In addition, there is an increasing number of vacation houses and apartments. The western town of Nickerie also has hotels, pensions, guesthouses and vacation houses for rental. Elsewhere on the coastal area smaller hotels and guesthouses can be found. In the interior, the accommodation is somewhat simpler. Some villages have a simple guesthouse, but there are also tourist lodges in fascinating nature areas. Near the city you will also find several vacation park areas.

Cuisine

There is a wide variety of restaurants and eating houses. You can enjoy tasty Javanese, Chinese, Creolese, Hindi, Korean and Dutch food, or choose from the international menu.

Clothing

In the humid climate, light cotton clothing is highly recommended. Many visitors find it a good idea, to take a shower several times daily, then change into clean clothing.

Drinking water

In Paramaribo, tap water is clean and safe. Good quality bottled Surinamese natural water is also available everywhere.

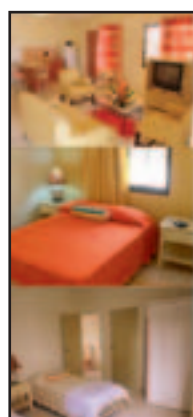
Health

Suriname has modern hospitals, well-trained and skillful doctors and health care workers. Several pharmacies in the city and districts ensure regular and adequate supply of medicines. If you are planning to visit the deep interior, please seek advice in advance about the correct anti-malaria medicine. Up to date information can be obtained from the Bureau of Public Health, 22 Rode Kruislaan, Paramaribo.

ZUS & ZO

Eetcafé open 09:00-22:00u • zondag 11:00-17:00u
 Guesthouse • Art & Gifts • Tours & Travel • Events
 Grote combéweg 13a • Paramaribo • Suriname • tel: +597-520904
www.zusenzosuriname.com • info@zusenzosuriname.com

erienne's unique
APARTMENTS
 Voor een exclusief en gerieflijk verblijf

Nadiastraat 40 - Uitvlugt
 Tel: (597) 8226200 / 8893335 / 498278
 website: www.eu-apartments-suriname.com

CAR RENTAL

**Are you ready...
 for the road ahead?**

10% Discount
 on rental periods of more than 1 week

WWW.CARSPLUSNV.COM

Cars

KWATTAWEG 246 PARAMARIBO, SURINAME TEL: (+597) 492020 / 491919
 NETHERLANDS: +31 0308905432 USA: +1-305-851-7702

SURINAM AIRWAYS DESTINATIONS

MIAMI
 ARUBA
 CURAÇAO
 BARBADOS
 PORT OF SPAIN
 GEORGETOWN
 PARAMARIBO
 CAYENNE
 BELEM

SURINAME'S LIQUID GOLD

TWEE LANDEEN, ÉÉN GEVOEL

Word LID van de
GEMEENSCHAP en
ERVAAR de **VOORDELEN!**

BEL iedereen in

en

vanaf € 0,10 p/min

**SIM-KAART
PAKKET**

incl. €10,- beltegoed

€ 10,00

€5,- direct, €5,- na registratie
op www.telesur.nl

Binnenkort SPECIALE ACTIES voor geregistreerden!

Verkrijgbaar aan board van de SLM

